

Kl. 09.00 – 12.39

---

1 § Kompletteringsval till socialutskottet

Talmannen meddelade att Socialdemokraternas riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Catherine Persson som ledamot i socialutskottet.

Talmannen förklarade vald till

ledamot i socialutskottet

Catherine Persson (s)

2 § Ledighet, m.m.

Talmannen meddelade att *Thomas Julin* (mp) ansökt om fortsatt sjukledighet under tiden den 1–31 maj.

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Lotta N Hedström* (mp) skulle fortsätta att tjänstgöra som ersättare för Thomas Julin.

3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2001/02:376

Till riksdagen

Interpellation 2001/02:376 av Göran Lindblad (m) om ersättning enligt patientskadelagen

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 27 maj 2002.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang och inbokad tjänsteresa utomlands.

Stockholm den 24 april 2002.

Socialdepartementet

Lars Engqvist

Interpellation 2001/02:393

Till riksdagen

Interpellation 2001/02:393 av Margareta Cederfelt (m) om sjuksköterskor

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 27 maj 2002.

Skälet till dröjsmålet är sedan tidigare inbokade engagemang och inbokad tjänsteresa utomlands.

Stockholm den 24 april 2002.

Socialdepartementet

Lars Engqvist

Interpellation 2001/02:373

Till riksdagen

Interpellation 2001/02:373 av Sten Tolgfors om adoptionslagstiftningen

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 14 maj 2002.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 18 april 2002.

Justitiedepartementet

Thomas Bodström

Interpellation 2001/02:374

Till riksdagen

Interpellation 2001/02:374 av Johnny Gylling om rättsliga åtgärder mot djurrättsaktivister.

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 14 maj 2002.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor.

Stockholm den 18 april 2002.

Justitiedepartementet

Thomas Bodström

4 § Hänvisning av ärende till utskott

Föredrogs och hänvisades

Motion

2001/02:Sf34 till socialförsäkringsutskottet

Föredrogs

näringsutskottets betänkande 2001/02:NU13

Statliga företag (skr. 2000/01:120).

Statliga företag

Anf. 1 PER WESTERBERG (m):

Fru talman! Detta betänkande innehåller den sedvanliga redogörelsen för de statliga företagen för 2001. Redogörelsen utgör ingen sensation i sig utan beskriver egentligen bara statens ägande. Vi har från utskottets sida, i synnerhet den borgerliga gruppen, under lång tid efterlyst en statlig strategi från den socialdemokratiska regeringen. Vilka motiv har man för att äga vilka företag? Vad är grunden för det statliga ägandet, och vad vill man åstadkomma med det? Någon sådan redogörelse och något sådant strategidokument har vi ännu inte sett, även om det under en lång följd av år har varsplats om att det ska komma. Det har även funnits upptaget i propositionsförteckningen.

I det betänkande som nu föreligger är det en genomgång av de olika partiernas syn på de statliga företagen. När det gäller Vänsterpartiet är synen mest den som har företrätts av partiets ledamöter i riksdagen. Det som man nu har tagit beslut om på Vänsterpartiets speciella konferens uppe i Sundsvall – man återgick till en mer marxistisk linje med omfattande förstatligande av privata företag på listan – har inte kommit med i detta betänkande, utan det är snarast Vänsterns riksdagsgrupps motioner som har behandlats.

Utifrån mina utgångspunkter och mitt partis och borgerlighetens utgångspunkter bör det finnas särskilda skäl, tungt vägande, för att vi ska ha statliga företag. Annars bör de vara i privat regi. Vi anser att det måste finnas skäl som gör att bolagen mår bättre av att finnas i statens ägo eller något annat starkt samhällsskäl som gör detta nödvändigt. Om företaget kan bedrivas lika bra eller bättre i privat regi anser vi det vara att föredra då vi på det sättet får loss pengar, skattemedel, som kan användas till investeringar i framtiden. Då syftar vi i synnerhet på investeringar i forskningen och den tekniska utvecklingen men även på engångsinvesteringar när det gäller infrastruktur i vägar, järnvägar, svartfiber, flygplatser och mycket annat som stärker den svenska nationella konkurrenskraften. Därmed ökar våra förutsättningar att skapa fler jobb, fler företag och därmed även bättre betalda företag.

Det argument som finns i det här betänkandet för att man ska bedriva statligt företagande är inte särskilt vägande. Går man igenom förteckningen finner man att många av företagen närmast av slumpens skördar har råkat bli statliga och sedan förblivit det i alldeles för lång tid. Vi finner flera bolag som av historiska skäl har varit statliga men som skulle må väsentligt bättre av att komma ut i privat regi.

Från statens sida, från majoritetens sida, har argumenten handlat om att man ska ha ägande i infrastruktur, i natur- och råvarutillgångar. Man pratar om skogen, vattnet och malmen. Men även denna argumentation blir något märklig. Uppenbarligen anser majoriteten att det är viktigt att svenska staten kontrollerar järnmalm men inte kopparmalm, den kan vara privatägd i stället. Man ska äga den skog som Karl XI och Karl X Gustav och några andra genom reduktion förstatligade, men det mesta av den

andra skogen kan gott vara i privat regi enligt majoriteten. Det finns inte heller någon logik i detta.

Det här gäller även infrastrukturen. Man har visserligen bytt fot nu. Telenäten av koppar kan nu tydligen även vara privata. Tidigare var det bara svartfibern som kunde vara privat. I praktiken råder konkurrens på området, och i praktiken kan man då säga att statlig inblandning bör begränsas så långt det över huvud taget går. Det kan endast gälla sådant där det finns starka regionalpolitiska intressen eller annat där man inte i varje del kan motivera det kommersiellt.

Vi anser därför att det finns skäl att gå igenom varje enskilt statligt företagande. Man ska se vad som är bäst för företagen, deras anställda och skattebetalarna, och man ska se vad man kan göra för att förbättra företagens ställning. Finns det inga särskilda skäl bör de privatiseras, och det innebär våra förslag i de allra flesta fall.

Vi ser att flera av bolagen skulle ha kunnat må väsentligt bättre, ge fler arbetstillfällen i Sverige, ge bättre arbetstillfällen och mera inkomster om de hade kommit till marknaden tidigare. Telia och Vattenfall har bägge gått igenom en dramatisk process från att ha agerat på monopolmarknader till att agera på de första konkurrensutsatta marknaderna. Sverige har närmast varit världsledande i marknadsutsättningen, och därmed har företagen fått unika kompetenser och konkurrensfördelar. Men genom att man drog benen efter sig kom Telia ut på marknaden alldeles för sent och kunde därmed inte i alla delar tillgodogöra sig de fördelar som man annars hade kunnat göra. Vattenfall kämpar i samma division. Man kom ut under den kraftiga elmarknadsavregleringen och marknadsöppningen inom elområdet i Europa men har inte finansiella resurser i sin balansräkning. Man nyttjar inte Sveriges mycket starka kompetens och Vattenfalls tekniska och kommersiella kompetens. Man hindras från att agera på en fullt fri marknad inom elområdet.

Jag beklagar därför att svenska staten och majoriteten i denna kammar inte har velat ta steget fullt ut och därmed gå till marknaden med dessa företag. I stället binds de kvar i statlig regi av grumliga skäl. Det går uppenbarligen bra om fallrättigheterna gäller stora delar av mellersta och södra Sverige och vissa delar av Norrland, men inte andra delar av Norrland. Då måste de prompt vara kvar i statlig regi. Detta går inte logiskt hem. Dessutom är det förödande när det gäller Sveriges nationella intressen och Sveriges intressen av att få ökade exportintäkter och av att ta till vara den tekniska kompetens och det kunnande vi har.

Vi har även en skrivning i detta betänkande om att vi vill se en mer professionell förvaltning. Med professionell förvaltning av statens ägande menar vi just detta strategiska tänkande som vi tycker att man har anledning att begära av regeringen.

Vi tycker att det finns skäl att man redogör för motiven för vart och ett av bolagen. Vilket är målet? Vilka är medlen för att äga företaget? Varför kan det inte vara i privat regi? Varför kan man inte gå till marknaden med dessa bolag?

Fru talman! Med det anförda ber jag att få instämma i samtliga de reservationer som vi har undertecknat i detta betänkande. Men jag nöjer mig med att yrka bifall till reservation nr 1. Jag kommer även att begära rösträkning.

Anf. 2 KARL GUSTAV ABRAMSSON (s):

Fru talman! Statens företag är i många avseenden viktiga. De står för inte föraktliga inkomster till statskassan. Vissa fullgör viktiga samhällsuppgifter. Åter andra fördelar service och nyttigheter jämnt över landet. Det är bl.a. därför som vi socialdemokrater vill att staten ska vara en stor och stabil företagsägare.

Det har genom åren visat sig att staten sköter sina företag på ett fördömligt sätt. Avkastningen har varit förhållandevis jämn och hög, och de statliga företagen har inte sällan överträffat de privata företagens resultat och avkastning. Därför klingar de borgerliga partiernas kritik mot staten som företagsägare rejält falskt. Staten som ägare är inte professionell nog att driva företag och ska därför lämna ifrån sig dem bl.a. genom utförsäljningar, menar de borgerliga partierna.

Argumentationen från de borgerliga partierna sägs numera vara praktiskt och ekonomiskt betingad, men jag tycker nog i alla fall att man kan se en liten bockfot sticka fram. Det är fortfarande den dogmatiska inställningen som gäller, nämligen att staten under inga omständigheter ska tillåtas äga och driva företag. Jag erinrar mig en intervju med Per Westerberg i televisionen med anledning av Sveaskogs förvärv av Assi Domän. Han sade där att om de borgerliga partierna skulle få ta hand om rodret skulle en av de första åtgärderna vara att sälja ut svenska folkets egendom. Det skulle ske med förtur.

Jag tror det är precis tvärt emot vad svenska folket vill. De vill ha kvar sin skog. Den är en nationell tillgång; den ger inkomster och rekreation. Om den dessutom sköts på ett bra sätt ger den oss en bättre miljö.

Vin & Sprit är ett annat framgångsrikt företag som borgarna har velat sälja ut. Det skulle kanske stå som nr 2 på listan. Det är det bolag som sannolikt ger staten den största avkastningen av alla statliga företag. Motiven är skiftande, men målet är faktiskt detsamma: Staten får inte och ska inte äga och driva företag. Tyvärr kan ni inte dölja den ideologiska och dogmatiska inställningen i fråga om statligt företagsägande.

Fru talman! I fråga om statens förvaltning av bolagen har de borgerliga partierna tillsammans med Miljöpartiet kommit överens om ett tillkännagivande med innebörd att regeringen ska göra vad som redan görs, nämligen på ett aktivt och professionellt sätt sköta de statliga bolagen. Det måste vid närmare eftertanke vara ganska genant för er att tillsammans med Miljöpartiet föreslå ett tillkännagivande med denna innebörd. Det visar – om något – att ni på alla sätt försöker misstänkliggöra regeringens förvaltning av de statliga bolagen i akt och mening att nå de syften om avveckling av de statliga företagen som ni så idogt försöker driva även på andra sätt.

Det är nog inte bara socialdemokraterna i den här kammaren som genomskådar er. Jag tror att era tafatta och genomskinliga försök kan noteras av varje annan betraktare. Vi vill också i det här sammanhanget notera att regeringen satsat ytterligare för att förstärka den professionella förvaltningen och det aktiva ägandet i de statliga företagen.

Det sammanlagda resultatet av den statliga affärsverksamheten under den aktuella perioden har varit gott. Jag vill i punktform ange några uppgifter som styrker detta påstående.

- Resultatet för bolagsverksamheten uppgick till 30 miljarder kronor, vilket är en ökning med 12 % i jämförelse med året innan, dvs. 1999.
- Omsättningen ökade med 6 % till totalt 248 miljarder kronor.
- Det egna kapitalet i bolagen uppgick till 168 miljarder kronor.
- Det sammanlagda värdet av statens bolagsinnehav uppskattas till 500 miljarder kronor.
- Utdelningen för det aktuella året uppgick till 9 miljarder kronor.
- 237 000 personer är anställda i de statliga företagen.
- Statens andel av den inhemska bolagssektorn uppskattas till 25 %. Det är alltså en oerhört viktig del av företagsamheten i Sverige.
- Värdet av statens aktieinnehav i de direktägda noterade företagen vid utgången av mars månad 2001 var 181 miljarder kronor, vilket motsvarar ungefär 5,5 % av det sammanlagda börsvärdet på Stockholmsbörsen.

Sist, men inte minst viktigt:

- Staten investerade 114 miljarder kronor under år 2000.

I beaktande av vad övriga bolag redovisar för motsvarande period måste det ändå sägas att de statliga bolagen har varit framgångsrika. Det är givetvis bra för de enskilda företagen och för de anställda, men i lika stor utsträckning är det bra för svenska folket. Det är bra att vi vid sidan av skatter och avgifter till staten kan stärka statskassan med dessa inkomster. Det ger ännu bättre förutsättningar att bedriva en för oss socialdemokrater viktig välfärdspolitik. Jag är helt övertygad om att våra gemensamma företag även i fortsättningen kommer att spela en viktig roll för förstärkningen av statens kassa men också som förvaltare av viktiga naturtillgångar, som utförare av samhällsservice och som tjänsteproducent med medborgarnas bästa i förgrunden.

Fru talman! Jag vill avslutningsvis påminna om de ansträngningar som nu görs för att säkerställa en jämnare könsfördelning i de statliga bolagsstyrelserna. Man har kommit en bit på väg, och enligt uppgift räknar regeringen med att nå upp till ca 39 % kvinnor i de statliga bolagsstyrelserna under innevarande år. Målet som är uppsatt för 2003 skulle då i princip redan vara uppnått, dvs. 40 % av bolagsstyrelserna skulle ha kvinnliga ledamöter.

Det finns dock ett litet bekymmer, som vi har velat ta upp här. Vi är överens om att vi behöver se förbättringar när det gäller ordförandeposterna i de statliga bolagen och när det gäller antalet verkställande direktörer. Där behöver vi göra en rejäl insats. Men, det må också sägas: I jämförelse med de privata företagen behöver vi verkligen inte skämmas för de statliga företagen. Andelen kvinnor i de privata bolagsstyrelserna har inte ens nått upp till 5 %.

Fru talman! Jag yrkar bifall till utskottets förslag under punkterna 1 och 3 i betänkandet och givetvis bifall till reservation nr 3.

Anf. 3 PER WESTERBERG (m) replik:

Fru talman! När det gäller könsfördelningen i de statliga företagsstyrelserna är jag inte särskilt imponerad. Det arbetet började långt tidigare. 30 % uppnåddes i början på 90-talet under borgerlig regering. Vi satte sedan upp 40-procentsmålet och kom en bra bit på vägen.

Jag tycker inte att det bara borde handla om könsfördelning. I en borgerlig reservation påpekar vi att det också borde handla om utländska medborgare och människor med invandrarbakgrund. Jag tror att det vore väldigt bra för bolagen med mer pluralism i styrelserna. Det gäller oavsett om de är privata eller statliga.

Sedan handlade det om framgångarna för det statliga företaget. Låt säga att 50 % av hela tillväxten i Sverige under 90-talets andra halva låg inom telesektorn, och då i stor utsträckning Ericsson. Telia är en minst lika dominerande del inom den statliga sektorn. Jag tycker att det är bra att man gått till marknaden, men jag vill här mycket klart markera problemställningarna. Vi har sett vad som sker i dag inom Telia, precis som inom Ericsson.

När det sedan gäller strategin kanske K G Abramsson och därmed Socialdemokraterna kan förklara för mig varför det är så viktigt att staten äger och kontrollerar järnmalm men inte kopparmalm, zinkmalm eller de flesta andra malmerna i Sverige. Varför är järnmalm så central för det statliga ägandet? Varför är det bara vissa fallrättigheter man måste ha kontroll över? Majoriteten av fallrättigheterna behöver man inte ha kontroll över, utan de kan vara ägda av både privata, kommunala och utländska aktörer. Och varför är det bara vissa skogar som är så centrala att staten ska äga dem? Vad finns det för motiv? Vad syftar man till? Varför kommer man inte fram med det strategiförslag till riksdagen som jag tycker att det finns starka skäl för?

Anf. 4 KARL GUSTAV ABRAMSSON (s) replik:

Fru talman! När det gäller könsfördelningen i företagen sade jag inte att detta var något unikt för oss socialdemokrater. Det är ju en gemensam ståndpunkt som vi kommit fram till i utskottet. Det hoppas jag att vi verkligen är överens om.

Om vi läser de statliga företagens årsredovisningar, Per Westerberg, kan vi se att de genomgående har haft mycket hög avkastning och mycket bra resultat. Därigenom har statskassan kunnat tillföras relativt mycket pengar. Under det år vi nu pratar om var det 9 miljarder, men observera att det året dessförinnan var mer än dubbelt så hög inleverans till statens kassa.

Sedan tycker jag att Per Westerberg ska sluta prata om Telia. Om vi hade sålt Telia när Per Westerberg ville sälja hade statens kassa gått förlustig stora pengar. Det tycker jag nog att vi ska vara överens om. Vi har med vårt sätt att hantera Telia ändå tillförsäkrat statens kassa mycket mer pengar. Att vi sedan fick en allmän utveckling internationellt med en försvagning för telekomföretagen kan ingen doktor hjälpa.

När det gäller skogen, Per Westerberg, är det klart att det skulle vara bra om vi hade all skog. Men jag tror att vi med vårt skogsinnehav i dag mycket väl kan svara upp mot de krav som svenska folket ställer på att ha tillgång till skogen – som rekreation, men också som en väldigt bra produktionsresurs som innebär att vi dels kan tillföra statens kassa

pengar, dels kan hjälpa det privata näringslivet med de insatsvaror det så väl behöver.

Jag tror att det är viktigt, och där har vi nog stöd av svenska folket, att vi både när det gäller skogen, malmen och vattenkraften ska vara stora ägare.

Anf. 5 PER WESTERBERG (m) replik:

Fru talman! Först gällde det vinsterna och att läsa årsredovisningar. Det är väl bara att konstatera att flera av de statliga företagen tyvärr är mycket skakiga. Vattenfall är ett av dem. Man har fått klara nedgraderingar av kreditvärdigheten och har svårigheter att klara sina investeringar, beroende på bristen på kapital och oviljan att gå till marknaden.

När det sedan gäller Telia är vi väldigt väl medvetna om jämförelsen med Sonera i Finland. Hade man gått till marknaden tidigare hade det blivit en bra affär även för skattebetalarna. Det har visats i både skrift och tal, vilket även har fått näringsministern att sluta med de attacker han gjorde under en period.

Det verkar på K G Abramsson som om det förhållandet att staten äger skog innebär allemansrätt. Då tror jag att man har missuppfattat ägandet. Allemansrätten gäller all mark och alla människor. Den är vi alla ense om. Däremot förefaller det på K G Abramsson som om man längtar efter full socialisering av skogen. Jag ser inga sådana motiv, tvärtom. Det är bättre att allt som lika bra eller bättre kan skötas i privat regi också får göra det. Då kan skattebetalarnas pengar användas till det de bättre behövs till. Då kan vi dessutom koncentrera staten till att vara stat, dvs. att sköta tillsyn, sätta upp regler och ställa upp krav. Det är vad staten är bäst på.

Samma sak gäller fallrättigheterna, där vi har bättre förutsättningar att vara tillsynsmyndighet och att kunna ställa krav. Det gäller samma sak oavsett om det är järnmalm, kopparmalm eller zinkmalm.

Det är därför vi vill privatisera de flesta statliga företagen. Vi tror att det är bättre för de anställda och bättre för företagen. Det blir lönsamt för skattebetalarna, och vi får mer pengar att investera i infrastrukturen.

Anf. 6 KARL GUSTAV ABRAMSSON (s) replik:

Fru talman! Vattenfall är ju ett företag som vi socialdemokrater har sagt att vi verkligen ska behålla i offentlig ägo. Det är en av våra viktigaste energiproducenter och använder en naturtillgång som är oändlig. Det vore fullständigt idiotiskt att överlåta det på privata ägare. Där ska vi ha kontrollen. Vattenfall har även medverkat i omställningen av energisystemet och har också betydelse för att vi i framtiden ska kunna fortsätta att ställa om vårt energisystem till någonting som är uthålligt och försvarligt för svenska medborgare.

När det gäller skogen vet jag inte om jag uttryckte mig felaktigt, dvs. att det skulle finnas någon idé eller tanke om att vi skulle ha all skog. Vi har gjort en stor affär där vi köpte in det som Assi Domän hade. Staten är nu en stor företagsägare när det gäller skogen, och jag tror att vi har kommit till en ganska hygglig nivå. Vi har också tidigare sagt i riksdagen att de här markerna ska användas för att hjälpa också privata företag inom skogsbranschen att utveckla sina näringar.

Jag tror säkert att vi får anledning att i framtiden komma fram till att vi kan köpa mer skog. Men vi kan också handla med skogen och sälja av en del av våra skogsresurser.

Det här med LKAB är ju en ganska lång historia. Det är inte så att vi har bestämt oss för att socialisera vissa metaller, utan här var staten inne tidigt och har skött om det här företaget. Hade inte staten varit ägare skulle det säkert ha sett annorlunda ut. Jag tror att det har varit hälsosamt för LKAB att staten har ägt det.

Anf. 7 LENNART BEIJER (v):

Fru talman! Det här är ett betänkande som återkommer med jämna mellanrum – varje år, för att vara tydlig – och vi får ungefär samma diskussioner. Man kan väl säga att den skrivelse vi behandlar i år har blivit mycket bättre. Man kan bättre följa hela det statliga ägandet, och man kan också gå in på de respektive företagen. Däremot behövs det kanske en del andra ansatser för att få ett bredare intresse för och en bredare diskussion om de statliga företagen.

Efter att i går ha varit på Vattenfalls stämma kan jag konstatera att de här företagen, som har varit statliga monopolföretag och fortsätter att vara statligt helägda företag, kanske inte alltid känner sig tvingade att vara noga med att få ut så bred information som möjligt eller att få så bred publicitet som möjligt. Därför skulle jag vara intresserad av att vi fick en bredare information från de statliga företagen, att vi fick tillställningar med bra mycket mer människor närvarande där man verkligen kunde diskutera och föra fram kritik mot de statliga företagen och reda ut den efter hand. Jag tror att vi måste hitta någon sådan väg för att ytterligare modernisera den statliga ägandeformen.

I övrigt vill de borgerliga partierna, vilket framgår av Per Westerbergs anförande, fortfarande sälja ut i princip hela det statliga ägandet. Jag kan tänka mig att kd anser att Systembolaget ska vara kvar i statens trygga famn, och det känns ändå skönt. Men den borgerliga utförsäljningslinjen känns alltmer föråldrad, måste man säga. Låt gå för att det för några år sedan kunde vara en viss vits med att köra den här sortens argumentation om att all statlig verksamhet i princip skulle säljas ut, men det känns inte riktigt lika hett som tidigare.

Per Westerberg vill ha klara motiv för varför staten ska äga olika företag. Egentligen vore det jättebra om vi kunde sätta oss ned och titta över hela företagsamheten, både den privata och den statliga, och på något sätt nysta ut vilka företag som ska ägas offentligt och vilka vi inte ska äga offentligt. Då kan det visa sig vara så att en hel del av de privata företagen i dag kanske skulle må bäst av att just vara statligt ägda. En sådan genomlysande diskussion skulle vara mer än intressant.

Motivet för statligt ägande kan vara både sysselsättning och regionalpolitik. Men jag tycker att konkurrensskäl i allt högre grad har tillkommit. Som vi nyss hörde av K G Abramsson är de statliga företagen dessutom spjutspetsar vad gäller att öka jämställdheten i styrelser.

Men konkurrensskålet tycker jag börjar bli det tunga skålet. Jag kan ta ett par exempel:

Vattenfall har, helt tvärsen mot det Per Westerberg sade, faktiskt mycket god ekonomi och behöver inte alls gå till staten och be om mer pengar. Det vore naturligtvis katastrofalt om vi skulle besluta att sälja ut

Vattenfall. Vattenfall möter i dag konkurrens från andra större elbolag som ofta har statliga ägare också. En utförsäljning av Vattenfall i Sverige skulle omedelbart försämra konkurrenssituationen. Jag tror inte ens att en borgerlig näringsminister skulle ställa sig bakom ett sådant förslag i dag.

Vin & Sprit är en annan variant. Man kan undra vilka problem man skulle lösa genom att sälja ut Vin & Sprit. Skulle vi få någon sorts ökad konkurrens? Nej, det troliga är naturligtvis att ett annat stort världsbolag köper upp Vin & Sprit.

Av historiska skäl äger staten ett antal företag. Det är möjligt att vi i dag inte skulle gå in och köpa Vin & Sprit om det skulle vara en sådan situation. Men vi äger det, och jag ser ingen större vits med och ingen bra utveckling med att sälja ut Vin & Sprit.

Det är ofta mycket rationellt ur samhällsekonomisk synvinkel att staten är ägare. Jag tror faktiskt att många sågverksföretagare här i landet tycker att det är bra att ha en neutral, statlig, stor skogsägare. Det är alldeles uppenbart att när det gäller just den delen bör staten vara en ganska stor spelare på marknaden.

Andra fall där det är rationellt med statligt ägande är uppenbart när det gäller post, SJ och liknande befogenheter.

Jag tycker alltså att det vore bra om man kunde komma till en mer balanserad diskussion, inte denna som vi ständigt har, där de borgerliga partierna vill sälja ut alla statliga företag och vi socialister säger att ingenting ska säljas ut. Jag är beredd att kompromissa och diskutera öppet vad som är rationellt och vad som är bäst för Sverige.

Fru talman! Jag vill yrka bifall till reservation 3.

Anf. 8 PER WESTERBERG (m) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är lite grann av dubbelmoral när Sverige och svenska staten är stor exportör av starksprit. Det är inte någon bra moral om man samtidigt vill försöka hålla nere konsumtionen. I dag är vi en av de stora, verkligt ledande spritexportörerna över världen genom The Absolut Company. Jag tycker att det är en mycket märklig historia att detta ska vara statsägt.

Jag tycker också att det är mycket märkligt att vissa former av malm av något skäl ska kontrolleras via staten men inte andra, att vi när det gäller skogen skulle vara intresserade av vissa skogar men inte andra för naturvård, allemansrätt och mycket annat.

Jag tror att det snarare är så att staten ska vara stat, ska ställa krav, ska kunna vara inspektör, kunna vara den som har tillsyn. Men om det inte finns särskilda skäl redovisade för att det skulle vara bättre med statligt ägande har skattebetalarna större intresse av att överföra företagen i privat ägo. Då kan de utvecklas, få kapital, och pengarna kan samtidigt användas bättre.

När det gäller Vattenfall, fru talman, är det så att man begränsas kraftigt av en svag balansräkning i dag. Det råder inget tvivel om detta. En riktad nyemission till börserna så att man fick nytt kapital för nya investeringar skulle stärka Vattenfall och den svenska kraftmarknaden högst påtagligt.

Jag vill även påminna Lennart Beijer om att större delen av alla godsvagnar som rullar på svenska järnvägar redan är ägda av olika privata vagnsbolag.

Till sist, fru talman, hur går det med Sundsvallsmötet där Vänsterpartiet talade om socialisering av banker, av infrastrukturen, av råvaror och Gud vet allt? Det var en väldig socialiseringslista. Är det ett speciellt fall att partiet tycker en sak men Lennart Beijer i riksdagen tycker något annat? Vad gäller i så fall i Vänsterpartiet? Är det socialiseringsivern i partiet eller är det Lennart Beijer i kammaren?

Anf. 9 LENNART BEIJER (v) replik:

Fru talman! Det var ett par konkreta frågor, som jag ska försöka återkomma till.

Först dubbelmoralen. Jag vet inte hur Per Westerberg tänker i det här fallet. Vi har ju ändå godtagit att man kan tänka sig försäljning och drickande av sprit även i det här landet. Skulle det vara mer moraliskt om man överlät Vin & Sprit till en privat ägare? Skulle det vara mer moraliskt om staten sade: Det här vill inte vi hantera, vi överlåter det på någon annan därför att det inte är någon bra verksamhet, det är inte någonting som vi ska syssla med.

Den dagen vi anser att det är dubbelmoral att äga Vin & Sprit ska vi nog samtidigt förbjuda all sådan konsumtion i det här landet. Då vore det lite konsekvens.

Till frågan om Sundsvall. Det är väl ingen överraskning att Vänsterpartiet i rätt många år, närmare bestämt hundra år, har diskuterat hur ägandet ska se ut i samhället. Den diskussionen försöker vi hålla vid liv. Men jag kan inte låta bli att göra jämförelsen att Per Westerbergs konsekventa utförsäljningslinje motsvaras av statsocialisternas konsekventa uppköpslinje. Jag vill nog ha någonting mitt emellan för att det ska vara redigt och bra för det här landet.

Anf. 10 PER WESTERBERG (m) replik:

Fru talman! Lennart Beijer svarade inte på min fråga, om det var beslutet om omfattande socialisering som fattades av Vänsterpartiet som parti som gällde eller om det var Lennart Beijers linje här i kammaren. Det kan vara intressant för väljaren och för kammaren att veta om det är massiva socialiseringar som Vänsterpartiet står för.

Sedan till dubbelmoralen när det gäller Vin & Sprit och The Absolut Company. Ska svenska staten vara stor marknadsförare och försöka öka försäljningen av vodka utomlands samtidigt som man försöker hålla nere den i Sverige tycker jag att det är dubbelmoral. Jag tycker att det vore enklare att staten renodlade sin roll. Den är naturligtvis en alkoholpolitisk roll, där man i synnerhet försöker undvika att ungdomar ska använda för mycket alkohol. Därmed ska man inte när man kommer utanför rikets gränser marknadsföra och försöka öka voddakonsumtionen.

Jag tycker också att det åligger Lennart Beijer, precis som K G Abramsson, att redogöra för varför det just är vissa malmer som ska vara statsägda men inte andra. Vad finns det för skäl? Partivännerna uppe i Sundsvall och Vänsterpartiet som parti verkar ha fattat ett beslut om total socialisering av råvaror, banker, infrastruktur, viktiga företag och uppenbart även sett på småföretagen på ett mycket misstänksamt och negativt sätt.

Anf. 11 LENNART BEIJER (v) replik:

Fru talman! Jag tror inte att man löser några problem genom att sälja ut Vin & Sprit. Det skulle alltså bli ett privat bolag som skulle köpa in den verksamheten, och det skulle inte finnas några fördelar över huvud taget. Nu är Vin & Sprit knappast någonting som tynger ned statens ekonomi på något sätt.

Vad gäller vissa malmer tycker inte jag att man kan ställa frågan på det sättet. Man får mer fråga: Vad är rationellt att äga ur statens synvinkel och vad är mest rationellt att man lägger ut på privat ägande? Men vad gäller malmsidan känner vi alla historien. Järnmalmen har naturligtvis funnits med i det offentliga ägandet, och i dag synes det svårt att hitta någon bättre och mer rationell form för det ägandet.

Det pågår en diskussion angående Sundsvallskonferensen. Vi har olika meningar i partiet om hur fort, hur mycket och på vilket sätt. Den diskussionen måste fortsätta. Jag tycker att den är viktig. Den tangerar lite grann av den diskussion som Per Westerberg för upp om motiven för det statliga ägandet men också vilka motiv det finns för privat ägande av vissa verksamheter i Sverige.

Diskussionen i Sundsvall är viktig. Jag håller inte med om alla uttalanden, men det är en diskussion som vi måste fortsätta.

Anf. 12 GÖRAN HÄGGLUND (kd):

Fru talman! Som flera tidigare talare har sagt är det ett årligt återkommande evenemang att vi diskuterar den skrivelse från regeringen som behandlar det statliga företagsägandet. I vissa delar är vi i utskottet helt och hållet överens, men jag kommer naturligtvis att i mitt anförande koncentrera mig på de frågor där vi ännu inte har kommit överens inom utskottet.

Parentetiskt kan jag i sammanhanget säga att om Vänsterpartiet hade fått styra landet kan jag garantera att det inte hade räckt med en förmiddag för att diskutera det statliga ägandet, utan då skulle vi vecka ut och vecka in behöva diskutera vilka företag som skulle vara föremål för statligt ägande.

Lennart Beijer inbjuder till en diskussion om vilka företag som borde vara statligt ägda. Formerna för maktöverförandet är inte riktigt klarlagda, dvs. om de kommer att ske genom en lagstiftningsvägen genomförd konfiskation eller om vi över statsbudgeten ska anslå hundratals miljarder kronor för att köpa stora privata företag och därmed lägga banksektorn, mer av infrastrukturen och mer av de råvaruproducerande företagen under den politiska sektorn.

Som det har antytts tidigare bedriver Vänsterpartiet åtminstone två olika former av politik. Det är en politik som marknadsförs i de rosa affärstidningarnas debattspalter och intervjuhörnor, och det är en annan politik som läggs fast på partiets kongresser och som sedan trumpetats ut på alla de torgmöten som genomförs i landet. Det är en politik i de rosa tidningarna och en annan politik på Café Marx i partihögkvarteret. Det är bra, som Lennart säger, att man fortsätter diskussionen inom partiet, men jag tror också att det är bra om väljarna får klara besked före valet. Om Vänsterpartiets politik får genomföras, väntas massiva konfiskationer av privata företag och kommer äganderätten att upphävas? Eller är det en, som jag upplever, något mindre falang i Vänsterpartiet som har en platt-

form i riksdagen men möjligen inte samma plattform i partiet? Vilken sida är det som ska få bestämma?

Fru talman! I en kristdemokratisk motion väcks kravet på en etisk policy för statens företag. Utskottets majoritet skriver att man utgår från att regeringen överväger förslagen i motionen i det fortsatta arbetet. Som luttrat oppositionsparti får vi väl se det som en halv seger. Det är väl så långt det går att komma i många sammanhang, men vi har ändock funnit skäl att i en reservation kräva lite större tydlighet när det gäller kraven på regeringen.

I samma reservation tas frågan om försäljning av statliga företag upp. Det är en fråga som vi har haft tillfälle att diskutera många gånger i kammaren, men jag tänkte ändå i några korta ordalag redogöra för hur vi ser på det hela.

För det första är vi för en marknadsekonomi. Vi tror att det är det bästa sättet att generera och fördela välfärd. Men den måste hållas inom sociala och ekologiska ramar. Allt kan inte lämnas till marknaden, utan det måste finnas politiska riktlinjer, politiskt beslutade lagar och ett socialt ansvarstagande som delvis kommer till genom lagar.

Vi tror att privata företag är bäst på att anpassa sig till marknadsförutsättningarna och att leverera de varor eller den service som människor känner att de vill köpa. Utifrån de skälen till ett privat ägande är det fel mot de anställda i företag som är framgångsrika att dessa företag ägs av staten. Det är mycket svårt för ett företag som behöver investeringskapital att tänka sig att Lennart Beijer, K G Abramsson och kamraterna från Miljöpartiet ska enas om att över statsbudgeten anslå medel till företag som behöver expandera i kamp mot viktiga reformer som ska genomföras. Det är ett problem för företagen att ägas av politiker som har en begränsad kassa som bör koncentreras till andra verksamheter.

För det andra hamnar politiker lätt i en situation där det är svårt att stå emot opinionstrycket när ett företag som inte har långsiktiga överlevnadsmöjligheter hamnar i en problematisk situation. Man kanske räddar fel företag och kastar goda pengar efter dåliga.

För det tredje ska vi inte äventyra skattepengar genom att ägna oss åt det risktagande som företagande innebär. Statens åtagande ska koncentreras på områden där staten har ett obestridligt ansvar och vi vet att det finns stora behov.

För det fjärde ska vi sprida ägandet till många människor.

För det femte är det statens uppgift att ordna regelverken, inte att spela på banan.

När det gäller frågan om principerna bakom ägandet är vår syn att staten kan och staten ska äga företag där det finns goda skäl för det. Sådana skäl kan t.ex. vara hälsomässiga. Som Lennart Beijer nämnde tidigare anser vi att det finns mycket goda skäl för att staten ska äga Systembolaget. Men när det gäller verksamhet som sker enbart på marknadsmässiga grunder finns det, som vi ser det, inga skäl för statligt ägande. Därför bör sådana företag avyttras.

Majoriteten i utskottet har en annan syn. Man skriver att vi reserverar oss mot doktrinerna. Men det är fel. Vi anser att det ska finnas principer bakom statens ägande. Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet hävdar att de partierna är pragmatiska, men sanningen är att de är principlösa. Det är lite hipp som happ.

Låt oss ta historien bakom Telia som ett exempel. Först är det absolut rätt att staten ensam äger Telia. Allt annat är fel. Sedan är det plötsligt absolut rätt att Telia går samman med ett norskt statligt företag och att staten ska sälja ut 49 %, dvs. minoriteten, av aktierna i företaget. Då är det absolut rätt och allt annat är fel. Numera är det absolut rätt att statens ägande blir ungefär en tredjedel.

Detta är inte pragmatism, mina vänner. Detta är principlöshet.

Vi vill att riksdagen ger regeringen i uppdrag att upprätta och lägga fram en plan för en försäljning av statliga företag. En hipp-som-happ-politik måste ersättas av grundläggande principer som håller över tiden.

Fru talman! Jag vill också säga något om könsfördelningen i styrelserna för de statliga bolagen. Sommaren 2001 fanns det 43 statligt helägda bolag. 5 leddes av kvinnliga styrelseordförande. 38 styrdes av män. Av de totalt 330 styrelseledamöterna är ca 30 % kvinnor. Då har jag inte räknat arbetstagarrepresentanterna. Jag vägrar att tro att kompetensfördelningen i vårt samhälle är fördelad på det sättet. Vi reservanter tycker att regeringen ska skärpa sig på området. Det gäller också att styrelserna får bredare sammansättningar i andra avseenden, t.ex. ursprung och nationalitet. Jag är minst sagt förvånad över Vänsterpartiets ställningstagande i frågan. Om ni inte hade haft detta samarbete tror jag att ni hade följt era uppfattningar och reserverat er tillsammans med övriga reservanter. Om ni hade varit tillsammans med oss hade det inte varit fråga om en reservation utan det hade blivit en majoritet. Det hade ni avgjort.

Vi kristdemokrater står naturligtvis bakom alla våra reservationer och betänkandet i tillämpliga delar, men jag nöjer mig med att yrka bifall till reservation nr 4.

Anf. 13 LENNART BEIJER (v) replik:

Fru talman! Som jag sade tidigare är vi öppna för en ordentlig diskussion om hur olika verksamheter ska ägas i det här landet. Vi tycker att vad gäller det statliga ägandet i dag ska man, av många olika skäl, vara försiktig när man börjar luckra upp och förändra detta.

Jag återkommer även till frågan om Vattenfall, Vin & Sprit m.fl.: Fördrar Göran Hägglund en utveckling mot privata monopol i stället för det statliga som han vill undvika? Det är ju det som är alternativet om både Vattenfall och Vin & och Sprit säljs ut. Även om man försöker med breda introduktioner till svenska folket vet vi att det efter en tid mycket väl kan bli så att stora utländska bolag köper. Då har vi väl inte vunnit någonting. Eller vad tycker Göran Hägglund?

Andra verksamheter som är viktiga som jag tror att man kan diskutera är t.ex. Posten: Anser kd att det är lämpligt att börja sälja ut Postens verksamhet, som alltså ska vara service över hela landet?

Hur är det med bredbandsintroduktionen, som vi sade skulle gälla hela landet och som vi sade att kommersiella krafter, privata bolag, skulle sköta så långt det var möjligt? Anser Göran Hägglund att det har varit en lyckad utveckling? Har vi verkligen fått till stånd den bredbandsutbyggnad som vi behöver över hela landet? Där kanske vi måste få en offentlig ägare som tar det direkta huvudansvaret.

Vad sedan gäller jämställdheten blir jag lite förvånad när jag läser aktstycket om detta. I en situation där staten närmar sig 40 % kvinnlig

representation och det privata näringslivet ligger på 5 % kritiserar den borgerliga oppositionen att staten inte går tillräckligt fort fram. Jag tycker att man borde hålla igen lite grann och se hur verkligheten ser ut.

Prot. 2001/02:103
26 april

Statliga företag

Anf. 14 GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Fru talman! Det intressanta är möjligen att Lennart Beijer, som samarbetar intimt med regeringspartiet och ingår i ett slags koalition, ställer frågan till mig om bredbandsutbyggnaden har varit lyckad och om jag tycker att det har fungerat som det ska. Det får Lennart Beijer svara på själv. Jag tycker inte att det har fungerat väl. Men det är er politik som genomförs, inte vår.

När det gäller de företag som Lennart Beijer nämner kan jag anse, som jag klargjorde tidigare, att om det finns goda skäl ska staten äga, som i fallet Systembolaget. Men Vin & Sprit är en av kanske 100 leverantörer till Systembolaget, och om Vin & Sprit är privat ser jag inte det som ett bekymmer. Det finns inga hälsomässiga skäl som talar för att staten ska äga Vin & Sprit, däremot för att äga Systembolaget, som är distributören till oss medborgare.

Ska Posten säljas ut? Nej, det tycker inte vi.

Om jag nu har svarat på Beijers frågor om olika företag, kan då Beijer svara på frågan: Ska SCB vara i privata händer i morgon om Vänsterpartiet får bestämma? Ska Handelsbanken vara i privata händer? Ska hela den svenska börslistan vara i privata händer i framtiden? Om Beijer har en annan uppfattning, nämligen att detta ska ägas gemensamt – så brukar det heta i vänsterdokument – ska det då ske genom att pengar anslås över statsbudgeten för att köpa de här företagen? Eller ska de konfiskeras? Det vore naturligtvis bra om det svaret var samordnat inom partiet, men det kanske är mycket begärt.

Anf. 15 LENNART BEIJER (v) replik:

Fru talman! Nej, det är inte alls mycket begärt, Göran Hägglund. Samordning är vi hyfsat bra på.

På den direkta frågan hur många företag och banker som vi tänker köpa med statens pengar den närmaste tiden om vi får möjlighet, är det enkla svaret att frågan inte står så för oss. Vi diskuterar hur vi ska använda AP-fonder och hur vi ska se till att löntagarna genom sina fackliga fonder kan få större bestämmande och makt över sina egna företag. Det är den diskussionen som pågår. Jag tror att jag därmed har svarat på den frågan.

Det går för långt när man försöker få Sundsvallskonferensen att innebära att Vänsterpartiet i morgon dag tänker köpa upp hela svenska näringslivet.

I fråga om Vin & Sprit har det naturligtvis inte någon betydelse om det är ett statligt monopol eller ett privat monopol som säljer varorna till Systembolaget. Men accepterar då Göran Hägglund att det statliga monopollet övergår till ett ännu större, privat monopol? Vad skulle det vara för vinst med en sådan utveckling?

Anf. 16 GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik:

Fru talman! När det gäller monopol, som jag sade i mitt tidigare inlägg, är Vin & Sprit kanske en av 100 leverantörer till Systembolaget. Då

handlar det per definition inte om ett monopol, utan då är man på en fungerande marknad. Systembolaget har ett monopol, och enligt vår uppfattning ska Systembolaget ha ett monopol, av hälsopolitiska skäl. Men Vin & Sprit fungerar inte som ett hälsopolitiskt instrument och kan därför avvecklas, för pengarna behövs bättre på andra håll.

Lennart Beijer vill ta avstånd från Sundsvallskonferensen. Där är han i gott sällskap av bl.a. partiledaren, som säger att besluten där är ett underlag för fortsatt diskussion osv. Men vi får väl utgå från att det är det som har skrivits i dokumenten som gäller. I de flesta andra partier fungerar det på det sättet att det som bestäms på kongresser är en riktlinje för partiets verksamhet. Om ledande vänsterpartiföreträdare då säger att det egentligen inte var riktiga beslut utan någonting som kommer att fungera som diskussionsunderlag internt i partiet, är det en ordning som avviker lite grann från andra. Jag kan inte säga att det är bättre eller sämre, men det är möjligen något överraskande för andra betraktare.

Vi får inga riktiga svar i dag om vilka företag det är som Lennart Beijer och Vänsterpartiet anser ska förstatligas ytterligare. Han säger sig vara beredd att komma till en diskussion med andra partier för att se om något kan privatiseras. Jag skulle med glädje ta emot några exempel på detta. Jag vet att han inte har någon replik kvar nu, men det kan ske i annat sammanhang. Han vill gärna få till stånd en ordning där det socialiseras fler företag i Sverige. Detta tror vi är fel utveckling, för vi tror att privat företagsamhet är bäst på en konkurrensutsatt marknad.

Anf. 17 RUNAR PATRIKSSON (fp):

Fru talman! Det är premiär för mig just i det här ärendet, efter mina fyra första år i riksdagen. Det är ett intressant ärende, som man kan diskutera en hel dag, som någon sade, om vi vore i ett annat läge. Det känns ändå som att statligt företagande synas i sömmarna även av dem som kallar sig mer socialistiska än vad Folkpartiet liberalerna gör.

Det kom i gång en debatt här som jag måste ta upp först av allt, och den rör ett av våra kärnämnen. Sälj ut alkoholtillverkningen! Det var ett av Lars Leijonborgs stora löften: Vi ska sälja ut alkoholtillverkningen så fort det över huvud taget går.

Jag hörde här att Lars Engqvist inte kunde svara på alkoholmotioner. Då tänkte jag på att om han landar på flygplatsen på Rhodos i dag är det första han ser en isdisk där det står små flaskor Absolut Vodka till försäljning, som den svenska staten erbjuder. Här kommer regelverket omedelbart in i bilden, alltså för tillverkare, säljare och exportörer. Men regelverket för att använda det i Sverige är en annan sak. Här kommer problemet med att vara både domare och spelare på marknaden även i Sverige. Nu har Per Westerberg fört den debatten, och vi är överens. Att äga tillverkningen och att koppla ihop den med brukandet i Sverige är en helt annan sak.

Jag ska försöka vinna lite tid här – det är många som vill att vi ska få debatten avklarad i dag – men jag vill ändå påminna om några rubriker i Folkpartiet liberalernas motion i den här frågan.

I en av våra rubriker står det att den svenska staten är Sveriges största företagare. Varför ska staten över huvud taget driva företag? Vi i Folkpartiet liberalerna ställer oss självklart en fråga, fru talman: Vad finns det för anledning att över huvud taget ha några statliga företag? Det kan

finnas undantag där vi också tycker att det kan vara nödvändigt, men de får vara väldigt få. Jag tror att det finns möjligheter på marknaden att släppa loss och att låta kreativiteten bland människorna sköta den här saken. Varför ska ett drygt femtiotal företag ägas och drivas av just staten när målet är att de ska gå med vinst? Detta är ju en målsättning för privata företag. Vad gör regeringen särskilt lämpad för att driva verksamhet som ska gå med vinst?

Här har förvånande nog nämnts ett företag som jag trodde att vi skulle ha kunnat diskutera ändå, speciellt eftersom jag vill jobba mycket med regionalpolitiken i näringsutskottet, och det är just Posten. Varför har vi inte haft en diskussion om den? Det är viktigare än alkoholtillverkningen. Regionalpolitiskt borde man ha sett på, Lennart Beijer, att Posten, som ägde Postgirot och som äger SBAB, inte startade ett verk eller ett aktiebolag med konkurrerande verksamhet som tog sig an den viktiga uppgiften att se till att Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter kommer till hela Fryksdalen, vilket de inte längre gör på söndagarna. Det finns ingen distribution för att få ut tidningar och post i Glesbygd-Sverige. Det har hänt under min fyraårsperiod i det här huset. Det har skett en radikal försämring.

Nu är vi inne på statliga företag, men jag vill ta det som exempel eftersom Lennart Beijer m.fl. här i dag har nämnt just Posten. Där har vi ju ett företag med möjlighet, men det har inte styrts av den regering och den majoritet vi nu har mot möjligheten att skapa ett alternativ till SE-banken och Föreningssparbanken i stället för att ta beslut om att socialisera dem som redan finns.

Staten ska inte vara både domare och spelare. Det sade jag i mitt första inlägg, och det tror jag är den viktiga poängen i det hela. Låt företagare och människans kreativitet driva företag. Skapa lagar och kontrollmyndigheter gentemot företagare. Där är vi fullständigt överens, fru talman och ledamöter i riksdagen: Företagare behöver verkligen ett regelverk och att kontrolleras ordentligt. Det är det ingen tvekan om från Folkpartiet liberalernas sida. Men driva företag ska man göra i så liten omfattning som möjligt i statlig regi eftersom marknadsekonomi enligt vår liberala syn förutsätter privata ägare.

Det är faktiskt så att andra företagare ofta diskrimineras av kommunala och statliga företagare i små, medelstora eller stora företag. Vi som har jobbat mycket på kommunal och landstingskommunal nivå vet att när hänsyn ska tas och när anbudshandlingar ska lämnas ut så måste öppenhet in, vilket gör att det inte blir samma regelverk för alla. Möjligheten att konkurrera på lika villkor gentemot kommunala och landstingsägda eller statligt offentligt ägda företag är alltid ett problem.

Effektivitet kräver tydlig rollfördelning, står det i en av Folkpartiets rubriker i motionen, och jag tror inte att jag behöver säga någonting mer om det. Effektivitet kräver rollfördelning. Skilj på demokratisk styrning av Sverige och lönsamhetsstyrning av ett företag! Just den rubriken är väl det jag har försökt att säga. Det är liberalernas, Folkpartiets, syn på det hela att det måste vara en ordentlig kraft i att styra Sverige. Det är en helt annan sak att styra ett företag. Därför bör man avstå från, så långt som absolut är möjligt, att driva företag i statlig regi.

Riksdag och regering har viktigare saker att syssla med, står det i en av rubrikerna. Låt oss koncentrera oss på skolsystemet, på vård- och

omsorgssystemet, på ordning och reda i samhället, på polisens möjligheter och på att föra ut möjligheten att hela landet ska kunna brukas, vilket ju faktiskt är regeringens uppdrag, i stället för att ideligen ta tid i denna kammare och på andra ställen med att diskutera företag och företagande, vilket vi är helt övertygade om att den privata marknaden gör mycket bättre. Släpp loss, socialdemokrater! Privatisera mera!

Andelen kvinnor i statliga styrelser är en katastrof i jämställdhetens år 2002. Tack, fru talman!

Anf. 18 LENNART BEIJER (v) replik:

Fru talman! Runar Patriksson! Marknadsekonomi förutsätter nog i första hand en fungerande konkurrens. Vad gäller konkurrensen kommer det ideligen upp olika exempel på att konkurrensen är satt ur spel. Det är ofta stora privata företag med en stor del av marknaden som är inbegripna i denna kartellbildning eller annat som förstör konkurrensen.

Konkurrensfrågan för mig återigen till Vin & Sprit. Anser Runar Patriksson att det skulle bli mycket bättre ur konkurrenssynvinkel om en privat ägare skulle ta över Vin & Sprit? Om det nu finns många tillverkare av vin och spritsorter kan man väl säga att det åtminstone är så att Vin & Sprit har monopol på Absolut Vodka. Är det bra om någon privat ägare i stället säljer dessa flaskor nere i Grekland, eller vad nu Runar var inne på?

Det är däremot mycket intressant att Runar tar upp detta med Posten, dvs. att Posten hade haft möjlighet att med Postgirot, SBAB och kanske andra intressenter starta egen bank för att öka konkurrensen i banksystemet. Det är en mycket intressant tanke. Tanken har vi i Vänsterpartiet naturligtvis varit inne på. Nu blev det inte så. Men det Runar säger är ju faktiskt ett led i vad vi från Vänsterpartiet pratar om när vi säger att vi vill värna konkurrensen. I banksystemet är det säkert så att det skulle behövas någon eller några spelare till som kunde se till att bankkonkurrensen upprätthålls. Är det Folkpartiets och Runar Patrikssons egentliga mening?

Anf. 19 RUNAR PATRIKSSON (fp) replik:

Fru talman! Först vill jag ta upp Vin & Sprit. Ja, vi är helt övertygade om att det inte har någon betydelse för den svenska alkoholpolitiken, när det gäller svenskars användande av alkohol, om tillverkningsledet drivs av staten. Det var därför jag talade om mitt dåliga samvete som svensk politiker när det första man ser när man stiger av flyget på en utländsk flygplats är svenska statens frysbox med erbjudande om småflaskor, avkylda och klara. Det är alltså så att vi äger det företag som erbjuder denna försäljning.

Utan att ha någon åsikt om den kan jag säga att i Sverige, i dag på morgonen, åt jag frukost med en nykterhetskämpe här i huset, som säger: Tänk om regelverket för användande av den sprit som Absolutbolaget sprider ut över Sverige ändå fungerade! Det säger att ingen före 20 års ålder ska kunna inhandla sprit. Men det problem vi diskuterade i morse var elvaåringars fylleri. Det problemet kan vi ta i det här huset, och det måste vi ta i med stenhård hand. Men det skulle vara skönare för oss att ta i det om vi inte också vore tillverkare. Där är Folkpartiet liberalerna fullständigt klara över vår inställning, fru talman.

När det sedan gäller Posten har vi många gånger diskuterat just denna möjlighet till lösning. Jag visade att det var en möjlighet att skapa en konkurrenssituation i någonting för landet så viktigt som att bära ut post och vara ett konkurrerande bankföretag till dem som redan finns i stället för att, som Skellefteåmötet sade, socialisera det som redan finns. Men den möjligheten har jag inte hört Lennart Beijer eller någon annan i den nu sittande majoriteten diskutera ens en gång.

Anf. 20 LENNART BEIJER (v) replik:

Fru talman! Jag tycker att det är mycket intressant att Runar tar upp detta exempel på att det offentliga hade kunnat bli en bra konkurrent i det banksystem vi har. Det var synd att vi inte hade den kännedomen tidigare, för då hade man kanske kunnat göra mer i den frågan.

Vad gäller Vin & Sprit vill jag ställa en fråga till Runar Patriksson. Är det inte höjden av dubbelmoral att tycka att det skulle vara bättre att komma ned till Grekland och få se ett privat bolag sälja Absolut Vodka? Varför skulle det vara bättre? Varför skulle det vara bättre om privata ägare hade tjänat de pengar som Absolut Vodka gör i dag?

Är det inte helt enkelt bättre att staten tar på sig ansvaret när det gäller att dels producera spritprodukter, dels försälja dem i vårt kära Systembolag?

Jag tror inte att mitt eller Runars ansvar skulle minska om man sålde ut Vin & Sprit till en privat ägare. Det är väl samma dryck det handlar om?

Anf. 21 RUNAR PATRIKSSON (fp) replik:

Fru talman! Jag skulle känna mig mycket bättre om jag fick lägga 40 miljarder – det är vad vi eventuellt kan få för Vin & Sprit – på skola, vård och omsorg i stället för att vara ägare till vin- och sprittillverkning.

Jag vill som politiker vara med och stifta lagar om t.ex. hur produkterna ska distribueras i landet. Vi har redan bra lagar när det gäller alkohol. Problemet är, tycker jag, att svenska föräldrar tydligen inte är klara över att de har ansvar för sina barn och att dessa ska följa alkoholreglerna. Hade föräldrarna varit klara över det tror jag inte att det hade varit ett så stort problem.

För mig är det fullständigt klart. När det gäller Posten och konkurrerande verksamhet vill jag säga att Folkpartiet tycker – det hade Lennart Beijer sett om han hade läst vår motion – att statliga företag ska kunna förekomma i undantagsfall där det skulle vara lämpligt. Varför har vi inte diskuterat en annan lösning, som hade varit bra ur regionalpolitisk synpunkt, för Posten?

Anf. 22 KARL GUSTAV ABRAMSSON (s) replik:

Fru talman! Jag skulle vilja ställa några korta frågor till Runar Patriksson men först klara ut en sak som jag tror att han inte riktigt är klar över. När det gäller det regelverk som både statliga och privata företag ska jobba efter i Sverige kan jag säga att det finns en väldigt klar uppdelning av ansvaret i Regeringskansliet, där vi har särskilda ägareheter som arbetar med förvaltning av de statliga företagen. De ska givetvis följa regelsystemet. Runar Patriksson antyder att staten, genom att forma regelsystemet på ett visst sätt, skulle gynna de egna företagen. Jag skulle

vilja fråga Runar Patriksson om han verkligen tror att staten – regeringen – sysslar med slika ting.

Runar Patriksson säger att staten över huvud taget inte ska äga företag. Det är Folkpartiets programmatiska inställning till statligt företagsäggande. Jag skulle vilja fråga Runar Patriksson om han tycker att det är oväsentligt att de statliga företagen tillför statskassan stora pengar varje år – år 2000 var det 9 miljarder, och året dessförinnan nästan 20 miljarder – och att de statliga företagen svarar för en ganska stor sysselsättning i Sverige. Är det betydelselöst för Runar Patriksson?

Anf. 23 RUNAR PATRIKSSON (fp) replik:

Fru talman! Jag tror inte att regelverket medvetet utformas så att det gynnar statliga företag eller annan offentlig verksamhet, men verkligheten är många gånger en annan. Man måste arbeta med en öppenhet vid t.ex. utgivande av anbudsunderlag och förhandsförhandlingar, och man måste ofta ta någon form av hänsyn – kanske rentav till den sittande majoritetens politiska program. Det behöver inte privata företag göra. Det är det vi misstänker – inte regelverket som sådant.

Karl Gustav Abramsson talade om inkomster från statliga företag. Vi i Folkpartiet liberalerna är fullständigt övertygade om att vi skapar fler arbetstillfällen, drar in mer i inkomstskatt och alltså får in mer pengar till staten om vi förbättrar beskattningssystemet och ökar möjligheterna att driva företag på det sätt som man gör inom privat företagsamhet. Där finns det ingen tveksamhet.

Anf. 24 KARL GUSTAV ABRAMSSON (s) replik:

Fru talman! Nu påstår Runar Patriksson att statens företag inte jobbar med den öppenhet och transparens som är nödvändig för att vi ska kunna kontrollera vad de håller på med. Det är absolut fel. Ett av målen för förvaltningen av de statliga företagen är att skapa så stor genomskinlighet och öppenhet som möjligt. Där tror jag att Runar Patriksson har helt fel.

Runar Patriksson var inne på konkurrensfrågorna och det offentliga inställning till att konkurrera med de privata företagen. Vi har fungerande lagstiftning på konkurrensområdet. Det kommer sannolikt också förslag om att ytterligare tydliggöra skillnaderna mellan möjligheterna att konkurrera vad gäller de offentliga respektive de privata företagen. Det är snarare frågan om tillämpningen. Brister bygger mera på okunskap.

Jag skulle vilja fråga Runar Patriksson om han menar att det skulle vara en medveten handling från statens och kommunernas sida att på ett illojalt sätt konkurrera med de privata företagen.

Anf. 25 RUNAR PATRIKSSON (fp) replik:

Fru talman! Nej, jag har svårt att påstå att det är så. Jag tror faktiskt att Abramsson missuppfattade mig. Jag sade att just öppenheten vid upphandlingar på olika nivåer i t.ex. kommuner och landsting innebär bättre insyn.

Vi har uppfattningen att det finns privata alternativ till de flesta statliga, kommunala och offentliga företag. Därför tycker Folkpartiet liberalerna, precis som jag sade i mitt huvudförande, att den nuvarande ma-

joriteten och kommande majoriteter ska ägna sig åt helt andra saker, som de är mycket bättre på.

Man ska ägna sig åt vård, omsorg och skola. Man ska skapa ett företagsklimat som gör att det blir en annan verklighet. Arbetsplatserna måste bli fler och skatteintäkterna större, så att vi kan kompensera intäkterna från de statliga företagen. Arbete åt alla anser vi är det viktigaste. Det tror vi att privata företag kan ordna bättre än statliga företag.

Anf. 26 INGEGERD SAARINEN (mp):

Fru talman! Statens andel av den inhemska bolagssektorn uppskattas grovt till 25 %. Den 30 mars 2001 var staten den största aktieägaren på Stockholmsbörsen. Företag med statligt ägande hör till de allra största svenska företagen. Det är 240 000 anställda i Sverige och ca 70 000 anställda utomlands. Det är ett oerhört stort ansvar att sköta en så stor bolagsfår med så oerhört många anställda. Naturligtvis måste dessa företag skötas på det allra mest ansvarsfulla sätt.

Vi är bekymrade över att så inte riktigt är fallet. Det har kommit en hel del anmärkningar bl.a. från revisionen, som inte har beaktats tillräckligt. Därför ställer jag upp på att man borde trycka på ytterligare när det gäller att det statliga företaget måste ske på ett så professionellt sätt som möjligt.

Reservation 2, vilken jag yrkar bifall till, handlar om att staten måste ha uttalade mål och syften för sitt ägande. För varje bolag vill vi att det ska framgå vilka mål och syften staten har med ägandet. Detta är mycket viktigt, och vi ställer oss naturligtvis bakom att staten borde ha en etisk företagspolicy liksom en miljöpolitisk företagspolicy för varje företag.

Vi anser också när det gäller kvinnorepresentationen i de statliga företagen att staten faktiskt gör ett bättre jobb i sina företag än vad det privata näringslivet gör. Kvinnorepresentationen är betydligt högre i de statliga företagens styrelser och även på högre poster, men den är ändå fortfarande alldeles för låg.

Utskottet skriver också att det utgår från att regeringen ökar sina ansträngningar för att uppfylla målsättningen om jämställd representation. Det måste till en ökande andel kvinnor både i styrelserna och i ledningen för statliga företag liksom bland styrelseordförandena. Detta skriver jag helhjärtat under på.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 9 §.)

6 § Vissa näringspolitiska frågor

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2001/02:NU12
Vissa näringspolitiska frågor.

Anf. 27 KARIN FALKMER (m):

Fru talman! Gävle, Katrineholm, Nynäshamn, Kista och Göteborg – Ericsson blöder! 10 000 anställda beräknas mista sina arbeten i år. Den

varselvåg som vällde fram över landets kommuner förra året med 70 000 varsel fortsätter nu med full kraft.

Sveriges för företagargränder och näringsklimat ansvarige minister finns inte i kammaren vid mandatperiodens sista näringspolitiska debatt. Detta ointresse manifesterar avslutningen på två mandatperioders socialdemokratisk företagarfientlig politik.

Sören Gyll har helt rätt i det han skriver i tisdagens DN-artikel under rubriken "Rosengren bluffar om samförstånd". I verkligheten tycks näringsministern också vilja slippa ta i frågorna om företagsklimatet, säger Gyll. Näringsministern vill slippa debattera företagargränderna också. Björn Rosengrens myckna prat men uppenbara ointresse för att ta itu med verkligheten har skapat en förtroendeklyfta som kafferep med mazariner inte biter på.

"Företagspolitiken är en katastrof... Det är en katastrof att regeringen inte gör något för företagen. I början av mandatperioden fattades en del viktiga beslut. Sedan har det inte hänt ett smack. Snarare har det blivit sämre. Vårpropositionen innehåller inte ett enda nytt förslag som underlättar för företagandet."

Det betyget får Björn Rosengren och regeringen av den person som fram till i höstas var chef för näringslivsenheten på Näringsdepartementet. Gunvor Engström, med unik insyn i hur företagsvillkoren hanteras i departementen, dömer ut regeringens företagspolitik som katastrofal.

Underbetyg får regeringen också av dem som har daglig erfarenhet av och nära insyn i den verklighet som gäller för företagen. Företrädare för Företagarnas Riksorganisation i Örebro, Västmanlands och Södermanlands län har skrivit ett öppet brev till Björn Rosengren och Mona Sahlin med anledning av deras många år som statsråd utan rimliga förbättringar av företagarklimatet. De konstaterar att det, trots mycket fagert tal, är krångligare än någonsin att vara företagare.

De tre länens företagargränder är bara några av alla dem som har tappat allt förtroende för regeringens företagarpolitik. De upplever den som småföretagarfientlig, och därför kräver de tre företagargränderna i ett öppet brev näringsministrarnas avgång.

I näringsutskottet har vi haft en *hearing* om näringsklimatet. Företagspolitiken som medför att företag inte startas och inte växer var under denna *hearing* ett genomgående tema. En samstämmig uppfattning bland de deltagande var att det som har särskilt hämmande inverkan på företagande är straffbeskattningen genom 3:12-reglerna och de regelverk som skapats för de stora företagen men som bromsar start och tillväxt av nya företag. "Näringsklimatet kräver ett nytt skattesystem" sammanfattade Dagens Industri i sin ledare den *hearingen*.

ISA, som lyder under Utrikesdepartementet och vars uppgift det är att locka utländska investeringar till Sverige, skriver i sin årsrapport att Sveriges tillväxt hämmas. De enskilda åtgärder som främst kan förbättra det svenska investeringsklimatet är enligt ISA förenklade och mer flexibla arbetsrättsregler, lägre arbetskraftskostnader, lägre personbeskattning samt en långsiktig satsning på att behålla företagsamhet i Sverige.

Industrifondens vd Lars Ölgefors, som i sin dagliga gärning får erfarenheter av företagens verklighet, dömer ut affärsklimatet i Sverige som mycket negativt. I en jämförande undersökning mellan tio länder hamnar Sverige på en praktfull jumboplats.

Sverige är världsbäst när det gäller antalet patent, men vi förmår inte att utveckla dem till tillväxt. Enligt Jan Edling från LO, som tog upp det problemet vid tisdagens hearing i näringsutskottet, har exempelvis Finland en innovationspolitik som slår vår med hästlängder.

Regeringen visar gång på gång sin väl kända negativa inställning till företagande och entreprenörskap.

Regeringens långvariga motstånd mot att öppna för entreprenörskap och konkurrens inom offentlig sektor är ett utslag av en företagarfientlig grundinställning.

Regeringens hårt kritiserade näringsförbudslag mot entreprenörskap när det gäller driften av akutsjukhus visar med övertydlighet regeringens negativa attityd till företagande.

I dagens Sverige drabbas tre av tio företagare av osund kommunal konkurrens. Här som i så många andra frågor som är viktiga för företagen och jobben visar regeringen brist på förståelse, vilja och handlingskraft.

När det gäller den för småföretagen så viktiga frågan om regelförenkling har regeringens ointresse löpt som en röd tråd genom åtta års regelförenklingsdebatt. Företagen upplever att regelbördan har vuxit, och många småföretag är djupt besvikna. De tycker att ministrarna bara pratar.

Det finns outnyttjade möjligheter till framväxt av nya företag och jobb inom den arbetsintensiva privata tjänstesektorn, den sektor som har varit sysselsättningsmotor i så många andra länder. Men Sveriges regering motarbetar och hindrar de möjligheter som finns.

Det är sant som Gunvor Engström säger – regeringens företagarpolitik är en katastrof. I vårpropositionen finns inte ett enda förslag för att få fart på tillväxten.

Fru talman! Ericsson kan vi inte göra mycket åt. Men vi kan göra mycket för att få fart på företagsamheten i vårt land, och vi kan göra mycket för att ta bort hindren mot företagande och tillväxt.

Näringsministern finns inte i kammaren. Jag får ställa frågan till Sylvia Lindgren i stället. När kommer Socialdemokraternas och Vänsterns gemensamma program för att göra företagsklimatet bättre?

Moderaterna har tillsammans med Kristdemokraterna, Centern och Folkpartiet lagt fram ett program med mer än 50 förslag för ökad tillväxt, fler företag och fler jobb. Efter en seger i valet kommer vi att genomföra ett konkret reformprogram som skapar ett företagarklimat som låter näringslivet växa. Regeringen har misslyckats. Efter valet ska en borgerlig regering se till att företagens förutsättningar att skapa välstånd tas till vara.

Jag yrkar bifall till reservation nr 1 och står naturligtvis bakom samtliga reservationer med moderat underskrift.

Anf. 28 MIKAEL OSCARSSON (kd):

Fru talman! Jag vill börja med att yrka bifall till reservation 3. Jag står självfallet bakom alla kristdemokratiska reservationer, men för tids vinnande nöjer jag mig med att yrka bifall till endast en reservation.

Det här betänkandet behandlar bl.a. näringspolitikens inriktning och kapitalförsörjning.

När jag var liten pojke i början av 70-talet var Sverige det tredje rikaste landet i västvärlden. När mina pojkar nu är i samma ålder ligger vårt land på plats 17. Ett imponerande misslyckande. Vad betyder det? En jämförelse visar att svensken 1970 i dagens penningvärde var 50 000 kr rikare än dansken. I dag är varje svensk i genomsnitt 50 000 kr fattigare än dansken.

Alla har vi genom den senaste tidens nyhetsrapportering kunnat konstatera att varsel och företagsutflyttningar ökar dramatiskt. Listan över drabbade orter kan göras mycket lång. En lista över alla de människor som drabbats är förstås oändligt mycket längre.

Regeringsföreträdarnas självberöm när arbetstillfällena ökade har övergått till ett ständigt pekande på den internationella konjunkturen. Utvecklingen, som tidigare sades vara resultatet av den egna förträffligheten, har när problemen hopar sig övergått till att vara någon annans fel.

Fru talman! Hur klarar sig Sverige i jämförelse med andra länder? Har regeringen gjort ett bra eller dåligt jobb?

Låt oss titta på sysselsättningsutvecklingen i jämförelse med de andra EU-länderna under åren 1995–2000 när Socialdemokraterna har haft regeringsmakten. Av EU:s 15 länder har 11 haft en bättre sysselsättningsutveckling än Sverige. Endast 3 länder har alltså haft en sämre utveckling.

Sverige är ett litet och extremt exportberoende land i en global ekonomi. En annan politik hade inte förhindrat varje utflyttning, nedläggning eller varsel, men jag är övertygad om att en annan politik hade skapat bättre förutsättningar för att bevara jobb och företag i vårt eget land. Kristdemokraterna har år efter år föreslagit en rad åtgärder för att göra Sverige bättre rustat att möta framtiden.

De år av goda konjunkturer, som hade varit utmärkta för att genomföra viktiga förändringar, har gått förbi under en enastående passivitet från regeringens sida. Det blev inte några sju feta år, som statsministern talade om. De få feta år som kom har inte använts för att fylla ladorna eller för att genomföra de strukturförändringar som snart sagt alla ledande ekonomer efterlyser. Näringsdepartementets ministrar har varit tafatta brandmän i stället för trädgårdsmästare. För detta förtjänar regeringen stark kritik.

Det är genom att Sverige blir en god miljö att starta och driva företag i som arbetslösheten hålls nere och välfärden tryggas. Utan tillväxt har vi bara nedskärningar att fördela.

Fru talman! Det är inte fel att gamla företag förändras och överlever. Men något måste vara fel när de flesta av vårt lands stora företag har fyllt både 50 och 100 år och inget enda av de 50 största företagen har tillkommit under de senaste 30 åren.

Sverige är, enligt NUTEK:s statistik, ett av de länder som har minst andel av befolkningen i nystartade företag. Att vi ligger hästlängder efter USA är ingen överraskning, men varför ska Sverige ligga efter Norge, Danmark och Finland? Antalet företagare i landet har minskat med ca 100 per vecka de gångna två åren.

Fru talman! Många uppfinnare och innovatörer har det svårt med kapitalförsörjningen. Och inte blir det bättre när Stiftelsen Innovationscentrum, SIC, inom kort avvecklar sin verksamhet. Kan majoritetsföreträdar-

na berätta hur såddfinansieringen ska gå till när SIC har lagt ned sin verksamhet?

Vi talar ibland om näringsklimat. Kanske detta leder tankarna fel. Det handlar inte bara om att göra det bättre för ett fåtal – för dem som startar och driver företag. Det handlar om att göra det bättre för hela befolkningen. Ett framgångsrikt näringsliv är grunden för den svenska välfärden – för en god vård, en väl fungerande skola och en äldreomsorg med hög kvalitet.

Kristdemokraterna vill ge familjer och individer större makt över sin tillvaro. Att många heltidsarbetande i Sverige inte kan leva på sin lön är en skandal. Ingen som arbetar heltid ska vara beroende av bidrag. Ingen ska heller behöva betala mer än 50 % av en inkomstökning i skatt.

För att göra Sverige till ett land med fler nya jobb och färre varsel och företagsutflyttningar krävs en mängd åtgärder. Jag vill ge några förslag:

- Avskaffa dubbelbeskattningen och förmögenhetsbeskattningen.
- Sänk arbetsgivaravgifterna.
- Ändra de s.k. 3:12-reglerna som både är orättvisa och gör livet onödigt komplicerat för många småföretagare.
- Underlätta generationsskifte i familjeföretagen genom att slopa arvs-skatten på det bundna kapitalet.
- Angrip byråkratin som omgärdar företagande, och genomför en klappjakt på onödiga regler och uppgiftslämmande.
- Satsa på utbildning, utbildningskonton och lärlingssystem.
- Inför ett riskkapitalavdrag på 100 000 kr för privatpersoner som satsar pengar i onoterade företag.
- Öppna den privata tjänstesektorn.

Kristdemokraterna vill tillsammans med de andra borgerliga partierna bryta den utveckling som i mer än 30 år har lett till att Sverige halkat efter jämförbara industriländer. Vi vill skapa så goda förutsättningar för arbete och företagande att tillväxten av nya jobb under den kommande mandatperioden ska kunna halvera den totala arbetslösheten, som i dag omfattar nära 700 000 personer i Sverige. Därför har vi i dagarna presenterat ett program med 53 konkreta förslag för ett bättre Företagar-Sverige.

Vår politik för ökad tillväxt, fler företag och fler jobb i hela Sverige handlar ytterst om en politik som låter det enskilda näringslivet växa. Näringslivet kan ses som det lok vilket drar välfärdsvagnarna efter sig. Det duger inte att som regeringen lasta mer och mer i vagnarna utan att ägna någon möda alls åt att ge större dragkraft åt loket. För att det ska ske krävs en ny regering.

Anf. 29 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till reservation nr 2. Detta betänkande om vissa näringspolitiska frågor innehåller mycket värdefull information inom sakområdet. Jag vill säga detta för jag tror att om vi

alla kunde hela detta innehåll skulle kunskapsnivån höjas i positiv riktning.

Företagsklimatet är den absoluta grunden för arbete och välfärd. Jag utgår från att alla är överens om detta.

Men hur är resultatet? Där fattas det en hel del, minst sagt.

Från institutet Nordregios rapport och SCB:s statistik kan man för det första notera att Sverige är det enda nordiska land som inte kunnat omsätta de senaste årens högkonjunktur i en sysselsättning som är högre än den som fanns 1991, då krisen kom. För att nå upp till rekordåret 1990 krävs ytterligare 265 000 jobb.

För det andra har bara fem svenska regioner i dag en BNP per capita som är högre än EU-genomsnittet. Det är också mycket anmärkningsvärt.

För det tredje är den inomregionala koncentrationen ännu värre. I hälften av alla kommuner, i 144 kommuner, har vi haft en sysselsättningsminskning de senaste sex åren.

Jag är oroad över nästa år. Vi hade i vår partigrupp Ekonomistyrningsverket på besök för några veckor sedan. Det beräknar att underskottet i statens finanser nästa år blir 43 miljarder. Hur det då kommer att gå med sysselsättningen är något som vi i dag oroas över. Allt detta har hänt i en mycket kraftig högkonjunktur.

Attityden till företag är en av de viktigaste grundförutsättningarna. Jag tror att alla egentligen är överens om det. Det ska vara okej att driva företag. Det ska vara okej att tjäna pengar på företagande. Men det ska också vara okej att lägga ned och starta om igen.

Fru talman! Ett antal krav på den näringspolitiska inriktningen finns i vår gemensamma reservation. Det gäller sänkning av socialavgifter, skatterna och den totala infrastrukturen. Den är omvitnat betydelsefull för alla i hela landet. Det gäller i första hand vägarna, övriga kommunikationer och IT, som vi har debatterat i andra sammanhang. Men det gäller även konkurrensfrågor och regelförenklningar.

Åtgärder för att underlätta och stärka kvinnors företagande berörs i en särskild reservation liksom vikten av att förbättra riskkapitalförsörjning.

I en reservation från Centerpartiet har vi utifrån två motioner i frågan berört den sociala ekonomin. Det behövs åtgärder för att underlätta just framväxten av verksamheter inom den sociala ekonomin. Det kan vara sådant som i dag bedrivs inom offentlig sektor.

Det borde finnas en större öppenhet för de möjligheter som den sociala ekonomin medför när det gäller verksamheter som skolor, sjukhus och vårdinrättningar. I stället för stopplagar bör åtgärder vidtas för att underlätta för den sociala ekonomins aktörer att verka för att främja en utveckling av mindre enheter som annars riskerar att avvecklas.

Fru talman! Man bör också beröra det som är glädjande och positivt. Jag är mycket glad över att vi har kunnat samsas i ett tillkännagivande och få enighet i frågan om att driva på för ett nationellt träprogram och bildandet av ett träkluster för ökad träanvändning och ökad marknadssamverkan. Det ska även ske en gemensam satsning på vidareförädling och framför allt forskning kring hela detta område där Sverige är så rikt. Det ser jag positivt på.

Fru talman! För övrigt anser jag att den borgerliga fyrpartialliansen med ett femtiotal konkreta förslag till bättre villkor för företagande är en

mycket god plattform för ökad tillväxt och sysselsättning med en ny regering i spetsen.

Prot. 2001/02:103
26 april

Anf. 30 YVONNE ÅNGSTRÖM (fp):

Fru talman! Börsen faller med 4 % på en dag, kronan försvagas och 17 000 jobb försvinner. Vad händer i den svenska ekonomin? Jo, Ericsson har, som tidigare nämnts, presenterat sin senaste kvartalsrapport. Det var scenariot som inträffade den 22 april.

Låt mig börja med att konstatera att Ericsson naturligtvis agerar helt rätt. Man måste rationalisera för att överleva på en vikande marknad. Det är en grundbult för hela marknadsekonomin. Men hela den svenska ekonomins reaktion på Ericssons rapport sätter fingret på det faktum att vi, som tidigare talare nämnt, har alldeles för få små och medelstora företag i Sverige.

Tänk om 17 000 svenska småföretag skulle varsla en av sina anställda om uppsägning. Jag tror inte att det är möjligt. Småföretag är, som jag bedömer det, betydligt mindre benägna att säga upp folk vid nedgångar än vad de stora företagen är. Vem vill göra sin kompis arbetslös? Då drar man hellre ned på annat för att företaget ska kunna överleva. Det är detta beteende som gör småföretagaren till den hjälte som Mona Sahlin så länge förgäves har letat efter.

Folkpartiet satsar liksom övriga borgerliga partier offensivt på företagspolitiken. Det är en politik som syftar till att stärka de välståndsbildande krafterna. Vi menar att utan ett tillräckligt bra företagsklimat som gör det möjligt för företag att starta och växa kan vi aldrig säkra välfärden. Krånglet måste minska. Företagarna ska vara just företagare och inte byråkrater. Det gäller inte minst reglerna för fåmansbolag. De är i dag så krångliga att inte ens myndigheterna i flera fall kan tolka dem.

Vi har en mängd andra förslag. Som nämnts här har de borgerliga partiledarna för ett par veckor sedan lagt fram ett femtiotrepunktsprogram. Vi har där alla våra förslag som vi är väldigt överens om. Jag tänker därför inte gå in på detaljerna.

För att marknadsekonomi och fri konkurrens ska kunna hävdas måste konkurrensen bli bättre. Det har också nämnts. Inte minst gäller det frågan om att bryta upp de offentliga monopolen. Det skulle betyda mycket för att bredda kvinnors arbetsmarknad och höja lönerna inom t.ex. vår-
dyrkena.

Konkurrensverket måste ges ökade resurser för att kunna bekämpa bristande konkurrens och kartellbildningar. Det offentliga syn på företagande och företagare måste förändras.

Framför allt gäller det skattemyndigheterna. De måste gå från en fogdementaltitet, där det viktigaste verkar vara att driva in pengar till varje pris, till ett servicetänkande, där myndigheter i stället är en lots som upplyser företagare om hur regelverket fungerar. Jag kan erkänna att Riksskatteverkets hemsida innebär vissa förbättringar. Det är lite enklare nu än det har varit.

Det sagda ger en bild i mycket stora drag av vad vi vill. I de flesta fall delar vi, som sagt, uppfattningar med de tre övriga borgerliga partierna. De små och medelstora företagen är, som jag tidigare nämnt, livsviktiga för Sverige.

*Vissa närings-
politiska frågor*

Den som läste Dagens Nyheters ledarsida häromdagen kunde konstatera att vi har medhåll. Ledarsidan i Dagens Nyheter utnämde politiken på detta område till valets absolut viktigaste fråga. Jag håller med. Utan ett ökat företagande och därmed tillväxt får vi inga pengar för att betala vår välfärd.

I detta betänkande är vi borgerliga partier överens om sju olika reservationer. Jag ska inte gå in på alla utan bara beröra ett par.

Kvinnors företagande måste – som jag tidigare berört, och som också Åke Sandström var inne på – stöttas och uppmuntras. Där är start av nya företag inom det som i dag till största delen är offentlig sektor, dvs. vård, omsorg och hemtjänster, en viktig del. Också en rätt till avdrag för s.k. hushållsnära tjänster skulle bidra till att öka antalet kvinnor som startar företag. I en notis i tidningen Metro i dag kunde jag se att av de företag som startats är de flesta som läggs ned sådana som startats av kvinnor. Alltså behövs det insatser på detta område.

Reservation 3 tar upp frågan om riskkapital. Det finns problem i många sammanhang. Men de allra största finns i glesbygden, där jag bor.

Jag hade hoppats att tillväxtpropositionens skrivningar om ytterligare utredning av riskkapitaltillgången skulle ge resultat. Men ingenting har hänt hittills, såvitt jag har kunnat se. Över huvud taget behöver vi mer riskkapital i företagens tidigaste utvecklingsskeden. Vi anser att hithörande frågor måste prioriteras.

I reservation 6 behandlas en annan viktig fråga, nämligen villkoren för träskiveindustrin. En stor grupp riksdagsledamöter, ca 35 stycken, var häromkvällen på Ikea. Där fick vi en mycket grundlig föredragning av bl.a. villkoren för träskiveindustrin i vårt land. Jag ska göra en mycket kort sammanfattning: Vi borde använda sågverkens biprodukter till träskiveproduktion, dvs. ett grundmaterial för en stor del av vår möbelindustri, i stället för att elda upp dem. Dagens snedvridande skatteregler för användning av sågverkens biprodukter som bränsle måste förändras, enligt oss borgerliga partier.

I reservation 7 tar vi upp turistnäringen. Den har mycket stor betydelse för vårt land, inte minst för norra Sverige och mitt hemlän Västerbotten. Med dagens relativt svaga krona har vi under den gångna säsongen, som i och för sig ännu inte riktigt är slut, fått en ganska god beläggning. Men det krävs ännu mer. Det krävs generellt bättre företagsvillkor, bättre infrastruktur och annat som vi har varit inne på här. Vi klargör i reservationen vad vi önskar, och jag ska inte ta upp kammarens tid med att läsa upp alltihop. Men jag vill understryka att turismen i världen är en av de allra snabbast växande näringarna. Det bör vi i Sverige ta del av. Jag yrkar bifall till reservation 7.

En sista punkt som jag vill framhålla mycket kort är betydelsen av god design, som också tas upp i en reservation. Exempelvis vid Designhögskolan i Umeå och på många andra ställen når man mycket goda resultat, och eleverna får fram fina produkter som med en bättre och ännu mer kraftfull marknadsföring och med en bättre marknadsföring också av vårt land som designland skulle kunna skapa en god inkomst för Sverige.

Anf. 31 SYLVIA LINDGREN (s):

Fru talman! Jag börjar med att yrka bifall till näringsutskottets betänkande nr 12 och avslag på samtliga reservationer.

Jag tror, fru talman, att vi alla kan ställa oss upp och säga att för att skapa bättre förutsättningar för ökad tillväxt och sysselsättning behövs fler och växande företag – och de behövs i hela Sverige.

Jag tror också att vi alla är överens om att ett bra företagsklimat är viktigt för att Sverige även i fortsättningen ska vara ett välfärdssamhälle. Frågan är hur vi med politiken som medel kan medverka till att det finns en bra grogrund för svenska och utländska företag att vilja etablera sig och våga växa.

För oss socialdemokrater är det vägledande för näringspolitiken att den ska bidra till att skapa förutsättningar för tillväxt och att den är ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar.

Det går inte att blunda för faktorer som låga räntor, bra kommunikationer, välutbildad arbetskraft, tillgång till arbetskraft och stabila spelregler etc. Ska näringslivet ha en förutsättning att växa så krävs också en väl fungerande offentlig sektor.

Med detta vill jag ha sagt att definitionen av näringsklimatet är ganska vid. Den innefattar inte enbart frågan om företagens välbefinnande, företagsklimatet, utan den innefattar hela den uppsättning faktorer i det makroekonomiska och näringspolitiska systemet som leder till en ökad ekonomisk tillväxt.

Här ryms förhållandet mellan arbetsmarknadens parter och behandlingen av de anställda. Här ryms samarbetet mellan näringslivet och samhället liksom mellan företag i industriella system, s.k. kluster. Här ryms hela det innovationspolitiska system som leder till att forskning och utveckling kan omsättas i produkter, varor och tjänster. Här ryms arbetskraftens kunskaper och kompetens samt näringslivets och den offentliga sektorns förmåga att tillgodogöra sig de resurserna. Det är faktorer som också påverkar företagslokaliseringen.

Fru talman! I den borgerliga reservationen nr 1 beskrivs en mycket negativ bild. Reservationen är helt i avsaknad av någon som helst positivitet, vilket också Karin Falkmer i sitt inledningsanförande förtydligade ytterligare. Men detta stämmer illa med vad t.ex. Småföretagarbarometern visar för 2002. Där spår man en snabb återhämtning i slutet av året. Vi ska inte sticka under stol med att konjunkturen dämpades under hösten 2001, men det finns många tecken som talar för att konjunkturen också kommer att stärkas den närmaste tolv månadersperioden. Det säger man bl.a. från Föreningssparbanken och Företagarnas Riksorganisation utifrån den bedömning som företagare med 1–45 anställda har gjort i en undersökning som nyligen har presenterats.

Fru talman! Jag vill ändå i detta sammanhang betona att de farhågor, brister och problem som kan oroa utvecklingen i förhållande till internationella konjunkturer också kan medföra en svagare och en mer utdragen process än vad småföretagarna har redovisat. Men jag tycker också att det är viktigt att påpeka att man inte får vara nonchalant i de här frågorna.

Det gäller för oss politiker att försöka vara förutseende och vidta åtgärder för att slå vakt om tillväxten och därmed också den generella välfärden. Vi är beroende av att också den internationella konjunkturen fungerar och att rätt åtgärder sätts in vid rätt tillfälle.

Fru talman! Det finns en borgerlig reservation, nr 6, där förhållandet för träskiveindustrin tas upp. Yvonne Ångström tog också upp detta.

Man vill att riksdagen ska göra ett uttalande med innebörden att regeringen tillser att frågan om den svenska träskiveindustrins situation närmare blir klargjord i lämpligt sammanhang.

Från majoritetens sida har vi hänvisat till uttalanden och pågående arbete inom Regeringskansliet om bl.a. energiskatternas framtida utformning. Låt mig här från talarstolen ändå göra ytterligare ett förtydligande i frågan. Enligt uppgift från Näringsdepartementet avser regeringen att ånyo analysera träskiveindustrins situation. Detta arbete inkluderar bl.a. aspekter såsom struktur, konkurrenskraft, sysselsättning och råvaruförsörjning m.m. I analysen ingår dessutom att klarlägga spånråvarans betydelse för både leverantörer och olika köpare. Vidare har regeringen enligt regeringsbeslut överlämnat ett ärende om trävaruförsörjningen till svensk skivindustri till Skattnedsättningskommittén. Detta innebär, fru talman, att kommittén kommer att behandla frågan. Därmed är reservationen mer än väl tillgodosedd, och ett tillkännagivande mer eller mindre att betrakta som att slå in öppna dörrar.

Fru talman! Sverige behöver fler entreprenörer. Därför har, utöver mer generella åtgärder, en rad satsningar för ett breddat entreprenörskap genomförts. Bl.a. har det gjorts en särskild satsning på ett nationellt program för entreprenörskap och på s.k. entreprenörskaps- och teknikskolor för att stimulera ungdomars intresse för entreprenörskap och teknik. Det gäller att skapa nyfikenhet hos ungdomar på att våga pröva kanske mer otraditionella områden, vilket är en oerhört viktig uppgift.

Det har fattats beslut om ytterligare satsningar som har gjorts för att främja kvinnors och invandrades företagande och kooperativt företagande. Mer om detta står att läsa i betänkandet.

Regelförenklingsarbetet fortsätter. Småföretagardelegationen lämnade 81 förslag till åtgärder för att förbättra villkoren för småföretagare. Drygt 73 % av dessa har genomförts eller är under genomförande eller beredning. I de fall utredning pågår kan man emellertid också betona att målen är desamma men åtgärderna kan avvika lite från vad Småföretagardelegationen föreslagit.

Fru talman! Att säga att ingenting görs är ett handskas grovt med sanningen, eller det är kanske snarare så att man inte vill se sanningen. Vi socialdemokrater har också avlämnat en rapport om detta arbete och hur regelförenklingsarbetet går till. Där står det också om olika andra småföretagssatsningar.

Information och service till småföretagen har förbättrats genom att Företagarguiden nu har kommit i gång.

När det gäller kompetensutvecklingen har nödvändiga initiativ och insatser utvecklats i samarbete med bl.a. NUTEK och Företagarnas Riksorganisation.

Fru talman! Jag vill påstå att vi är på rätt väg, men ett sådant här arbete blir aldrig slutfört. Det måste ständigt pågå och vidareutvecklas. Låt mig ta några exempel som jag tycker är viktiga i det långsiktiga perspektivet.

Vi behöver fler med teknisk och naturvetenskaplig högskoleutbildning.

Vi behöver öka kommersialiseringen av den kunskap som tas fram i forskning och utveckling. Det finns brister i kontakterna mellan den akademiska världen och de små och medelstora företagen. Det saknas

riskkapital i tidiga skeden, och då inte minst i glesbygden. Det är en fråga som har diskuterats mycket i näringsutskottet.

Vi behöver också på ett bättre sätt ta till vara den kunskap som svenska arbetstagare besitter.

Att möta företagens behov av och krav på personal kräver utbildningsinsatser, kompetensutveckling och kunskapsöverföring. Arbetstillgången kommer att få en alltmer framträdande roll för tillväxten i vårt land såväl lokalt som regionalt och centralt.

Om man vill påverka utvecklingen och flytta fram positionerna är det tämligen meningslöst att enbart beskriva allt som negativt och med sorgkant. Den som vill bygga för framtiden måste ta fasta på det positiva och det framgångsrika. Därmed inte sagt att man ska bortse från det som är dåligt, men om man enbart lyfter fram detta kommer bördan till slut att bli så tung att ingen vill starta något nytt. Pessimister ser bara hinder. Den som har tilltro ser också möjligheter.

Vi socialdemokrater tror på företagandet i Sverige. Vi har förtroende för företagen i vårt land. Vi vill förbättra, utveckla och ta fram nya idéer. Vi har en stark tilltro till samråd och samverkan. Det är tillsammans med näringslivet, arbetsmarknadens parter, forskning och utveckling i högskolor och på universitet som vi kan skapa en bra grogrund för en fortsatt positiv utveckling.

Anf. 32 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik:

Fru talman! I vissa stycken var det ett brandtal för företagande och behovet av fler och växande företag som Sylvia Lindgren höll här. Det är bra. Det är någonting som vi alla vill se. Men frågan är vilka konkreta åtgärder Sylvia Lindgren kan tänka sig.

För ungefär fyra månader sedan gick NUTEK, regeringens eget ämbetsverk, ut med en rad förslag på skattesänkningar för att rädda företagen och för att stimulera företagsamheten. Man sade att det fanns behov av att slopa förmögenhetsskatten, att slopa 3:12-reglerna för fåmansbolag och att det behövdes en sänkning av arvs- och gåvoskatten för att förenkla generationsskiftet i familjeföretagen. Hur ser Sylvia Lindgren på de här förslagen? Det skulle vara intressant att höra.

Anf. 33 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Fru talman! När det gäller 3:12-reglerna för fåmansbolagsbeskattningen vet säkert Mikael Oscarsson att en utredning ska lämna sitt slutbetänkande den 31 maj i år. Det är inte särskilt långt till dess. Björn Rosengren har också i ett interpellationssvar i riksdagen den 2 april i år sagt att det är utomordentligt angeläget att reglerna är tillväxtfrämjande och att åtgärderna innebär regelförenklingar. Han sade vidare att han kommer att verka för att utredningens betänkande bereds inom Regeringskansliet som en prioriterad fråga.

Jag har inte sett utredningen. Jag vet att de här frågorna har diskuterats mycket. Jag vet också att det är krångligt i många olika sammanhang. Men ett slutbetänkande ska som sagt komma den 31 maj i år.

Skattefrågor och arbetsmarknadsfrågor brukar vara de frågor som borgerliga ledamöter tar upp när det gäller krångel och elände. Man säger att ingenting har gjorts. Men det har gjorts en hel del. Schablonintäkterna för investmentbolag har sänkts från 2 % till 1 ½ %. Reavinstskatten på

aktier i dotterbolag har förändrats. Fordonsskatten på jordbrukstraktorer slopas. Jordbrukarna är också i hög grad företagare. Bok- och tidskriftsmomsen har sänkts. Det berör också en stor bransch i det sammanhanget. En hel del görs, och mycket är på gång. Men skatter är många borgares huvudämne.

Anf. 34 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik:

Fru talman! Sylvia Lindgren tar upp skatten på jordbrukstraktorer och böcker. Men det var inte de frågorna jag ställde. Jag undrade om NUTEK:s förslag var riktiga. Tycker Sylvia Lindgren att NUTEK vet vad de gör? Är inte t.ex. förmögenhetsbeskattningen väldigt konstig? På många ställen i Europa finns den inte alls, och finns den så ligger vi i Sverige fyra fem gånger högre. Detta är ju som bekant någonting som driver kapitalet ut ur landet. Är det inte också lite konstigt att 17 av landets 18 rikaste miljardärer helt slipper den här skatten?

Sylvia Lindgren säger att 3:12-reglerna utreds. Men håller hon med om att 3:12-reglerna är ett stort problem? Vad säger hon om förmögenhetsbeskattningen och om arvsskatten vid generationsskiften? I dag har många döttrar och söner till familjeföretagare inte råd att ta över med mindre än att de får ta lån för att betala arvsskatten. Är detta rimligt? Har inte NUTEK, som är regeringens eget ämbetsverk, en poäng när de tar upp de här frågorna? Vad ska regeringen göra åt detta?

Anf. 35 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Fru talman! Som jag sade tidigare om 3:12-reglerna, räknar man med att det kommer fram ett slutbetänkande den 31 maj. Det har utretts länge, men det finns många krångligheter här.

Det finns nog många som tycker att deras skatter är orättvisa. Jag tror också att det finns en del hinder i de sammanhangen. Men om Mikael Oscarsson tror att jag för Socialdemokraternas räkning kommer att säga att vi ska göra kraftiga sänkningar av förmögenhetsskatten, tror han fel. Jag tror att det finns många olika områden där vi måste driva fördelningsspolitik. Då måste man hitta bra åtgärder för att komma fram till detta.

I sitt inledningsanförande skällde också Mikael Oscarsson på att vi i Sverige har tappat så mycket när det gäller välståndsligan. Jag är av den ideologin att jag tycker att alla länder och alla människor ska ha möjlighet till samma välstånd. Jag tycker inte att det är fel om några kommer i kapp.

Det finns också väldigt mycket olika statistik inom de här områdena. Av de 30 länder som mäts är det faktiskt bara Mexiko som har en lägre andel invånare i arbetsför ålder än vad vi har. Detta missgynnar oss rent statistiskt med cirka tre fyra platser i välståndsligan, eftersom den tillväxt som produceras av en arbetsför befolkning ska delas med hela befolkningen.

Med det här vill jag säga som replik på Mikael Oscarssons tidigare inlägg, nu när jag fått möjlighet att svara på det, att statistik går att mäta på många olika håll. Det gäller att försöka få fram en rättvisa i det. Det kommer att återkomma också när era olika 53 förslag kommer fram, för jag är övertygad om att de kommer fram, i den fortsatta debatten.

Anf. 36 ÅKE SANDSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Denna fredagsdebatt ska jag inte förlänga alltför länge. Jag vill börja med att säga, Sylvia Lindgren, att så många kan inte ha så fel. Jag hänvisade till Nordregios rapport, och jag är oroad över den nedgång i sysselsättningen som vi har haft under tiden från 1994 till 1999. Konkret är vi, som jag sade, det enda nordiska land som inte har kunnat utnyttja högkonjunkturen. Det är det ena.

Det andra, jag tar bara ett enda exempel, är att värna om uppfinnare och innovatörer. I dag har vi ett system där du, om du är forskare och anställd vid ett universitet, kan få hjälp att förverkliga dina idéer. För den lilla, vanliga enskilda människan saknas i stor utsträckning denna möjlighet. Hur ser Sylvia Lindgren på möjligheterna att förbättra just för innovatörer och vanliga små uppfinnare?

Såddkapitalet kommer det kanske att hänvisas till, men det tar en väldigt tid. Det utreds för närvarande i ännu en omgång. Medan såddkapitalet utreds tror jag att säningsmannen dör, så att säga. Det tar väldigt lång tid. Just detta med tilltro till samverkan är ju *en* sak, alltså att ha tilltro. Det andra är att genomföra. Vi har ju i de här inledningarna fått en mängd exempel på att många inte tycker att det är riktigt bra.

Men min konkreta fråga är: Hur ser Sylvia Lindgren på förutsättningarna att få i gång innovationsverksamheten bättre än i dag?

Anf. 37 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Fru talman! Jag tror att vi är väldigt överens, Åke Sandström och flera andra av oss, om att vi måste ta till vara idéerna som kommer från innovatörerna på ett mycket tydligare sätt. Därför behövs det också några som är mottagare av idéerna, och det är entreprenörerna. Det är därför vi också tycker att det är så oerhört viktigt att satsa på entreprenörskapet – att skapa mötesplatser, skapa plattformar – för att man på ett mycket tydligare sätt också ska kunna gå från en idé till en produkt som också kan utformas och göras.

Anf. 38 ÅKE SANDSTRÖM (c) replik:

Fru talman! Låt mig bara kort säga att just detta med att beskriva är ju så enkelt. Vi är så bra på det i Sverige. Jag kan vara överens med den beskrivning som Sylvia Lindgren gör, men det konkreta återstår, nämligen att den ekonomiska substansen saknas för den lille innovatören fram till dess att han eller hon har kunnat kommersialisera sin produkt. Där fattas det någonting.

Kan Sylvia Lindgren vara beredd att ta med sig tanken på något som finns i andra länder, nämligen någon form av uppfinnarstipendium eller uppfinnarlön? De här små uppfinnarna hamnar vid sidan av när det gäller att förverkliga produkterna. Det är ett glapp där.

Anf. 39 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Fru talman! Det är viktigt att täppa till alla glapp, Åke Sandström, även inom den här delen. Vi har ju nyligen haft en genomgång också när det gäller det här med innovatörer och stöd i näringsutskottet, där de här problemen också har lagts fram. Det är väl också så att stödet måste till i ett så tidigt skede som möjligt. Då kanske det i många fall handlar om

den lokala och regionala nivån. Det vet Åke Sandström också väldigt väl, att man nu tittar på de här möjligheter.

Utredningar har det gjorts väldigt många, men nu gäller det också att komma fram med lite skarpa förslag. Det är Ulf Lönnqvist som håller på med det här arbetet och ser hur det ska ske på det lokala och regionala planet. Jag tror att det är oerhört viktigt. Jag tror att det är så nära produkten som möjligt, så nära idén som möjligt, som man har störst möjligheter att värdera hur en sak kommer att kunna utvecklas.

Anf. 40 YVONNE ÅNGSTRÖM (fp) replik:

Fru talman! Jag ska också fatta mig kort. Sylvia Lindgren talar om en rad områden som behöver vara tillgodosedda i ett samhälle för att företagen ska fungera. Det handlar bl.a. om en väl fungerande offentlig sektor. Vi föreslår att en del av det som i dag utförs inom den offentliga sektorn ska kunna konkurrensutsättas för att det ska skapas fler företag – inte minst för kvinnor. Då vill jag fråga: Är Sylvia Lindgren beredd att försöka påverka sina partikamrater, t.ex. socialministern, för att tillåta det?

Sedan till fråga nummer två. Det gäller riskkapital för glesbygd. Sylvia Lindgren säger att frågan har diskuterats i näringsutskottet, där jag dessvärre inte kunnat vara närvarande särskilt mycket eftersom jag arbetat i ett annat utskott. Men jag vill fråga: Har något utredningsarbete de facto kommit i gång? Jag får dagligen påringningar från företagare i t.ex. Norrlands inland som vill bygga ut och utveckla. Men de får inte låna pengar i bankerna – trots att de har väl fungerande företag.

Anf. 41 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Fru talman! Den första fråga som Yvonne Ångström tar upp gäller hur det ser ut inom den offentliga sektorn och med konkurrensutsättning osv. Om det är en fördel eller nackdel vet jag inte, men jag bor i den här staden. Jag älskar Stockholm och tycker att det är en jättefin stad att bo och leva i. Men jag ser ju också skillnader. Jag ser klara klyftor och en stor oro för framtiden.

På den södra sidan av staden, där jag bor, finns det i dag inte någon möjlighet att gå till en landstingsägd vårdcentral. Alla vårdcentraler där ligger under annan regim. Att påstå att det inte finns möjligheter att slå sig in inom den offentliga sektorn tycker jag därför också är att slå in öppna dörrar.

Tittar vi på akutsjukvården är det klart att vi har ett sjukhus i den här staden som är privat. Vi har flera stycken om man även tittar på Ersta och Sophiahemmet. De har andra driftsformer, men mycket av deras verksamhet drivs ändå av pengar från landstinget. Den demokratiska delen, med inflytandefrågor, är en oerhört viktig del i det sammanhanget. Det får inte glömmas bort. Jag tycker att i den utveckling som jag kan vara med om att se i den här staden blir det sämre och sämre med inflytandefrågorna när man också har en annan verksamhet. Det vill nog till att man är försiktig i de frågorna.

Anf. 42 YVONNE ÅNGSTRÖM (fp) replik:

Fru talman! Jag fick inget svar på frågan om riskkapital, men det kanske kommer sedan. När det gäller offentligt eller privat driven vård, om vi nu ska gå in just på det, har vi definitivt olika erfarenheter. Jag bor

i Västerbottens inland. Där är det socialdemokratisk majoritet i lands-tinget, och i princip är det inte möjligt att starta privat verksamhet. Det finns *en* vårdgivare, och just den fungerar bättre och tar fler patienter än de andra.

Jag tycker att man ske se det här lite mer allmänt. Det handlar inte bara om vården. Det finns också hemtjänst och en mängd andra områden. Jag tror alltså inte att det är bra med enbart privat, men det ska inte heller vara enbart offentligt. En blandning lite överallt vore väldigt bra. Sedan är jag tacksam om jag kan få veta just om det har satts i gång en utredning om riskkapital i de mer glesbefolkade bygderna.

Anf. 43 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Fru talman! En del av det som gäller riskkapitalet finns med i den regionalpolitiska propositionen, men jag vill också hänvisa till det arbete som Ulf Lönnqvist gör, som innebär att man tittar på hur det ser ut, hur fördelningen ska ske osv. på det lokala och regionala planet. Det är riktigt som Yvonne Ångström säger, att det ofta är på det lokala och regionala planet som man också måste kunna komma till rätta med det här. Här har vi olika förutsättningar på olika ställen där vi bor.

Jag håller också med om att det självklart är bra att ha både privat och offentlig sektor. Men det får heller inte bli något monopolförfarande från den privata sidan. Om Yvonne Ångström tyckte att det var en propp att man hade ett socialdemokratiskt styrt landsting där Yvonne Ångström bor kan jag säga att där jag bor är det inte Socialdemokraterna som styr. Men vi har ett budgetunderskott som jag inte tror att någon annan i landet är avundsjuk på. Det är ett jättebekymmer, och man får väl som sagt dra sina slutsatser om hur verksamheten har bedrivits. Jag nämnde ju alla verksamheter där vi i dag inte har någon offentlig, landstingsägd första linjens sjukvård i våra förorter. Vad det kan ha bidragit till kan väl var och en dra sina egna slutsatser om, och det gör vi säkert också.

Anf. 44 KARIN FALKMER (m) replik:

Fru talman! Företagsklimat är ingen definitionsfråga eller konjunkturfråga, Sylvia Lindgren. Det är en fråga om vad företagarna upplever är goda villkor. Regeringen har förtroende för företagen, säger Sylvia Lindgren. Men problemet är att företagen och näringslivet har tappat allt förtroende för regeringen. Det är det jag har beskrivit med de citat jag hade i mitt anförande. Sylvia Lindgren säger att det är en negativ bild och visar på en socialdemokratisk rapport.

Gunvor Engström, den person som har unik insyn i hur regeringen har hanterat näringspolitiken, skriver att man måste ha utgångsläget klart för sig: 40 % av de 500 största företagen har sin hemvist utomlands. Vi har mycket få företag som växer, och vi har en av de lägsta entreprenörsgaderna i OECD. I detta läge nöjer sig regeringen med att räkna upp sådant som gjordes för flera år sedan. Exemplet att avgifterna för försenad deklaration har sänkts med 500 kr är närmast pinsamt! En sådan recension skulle jag inte vara särskilt stolt över om jag var i Sylvia Lindgrens kläder.

År 2002 ökar nyföretagandet, sade Sylvia Lindgren. Antalet företag sjönk till rekordnivåer under förra året. Det är sant som Sylvia Lindgren säger att de ökar något nu, i lågkonjunktur. Men som jag ser det är det ett

jättebekymmer att folk i Sverige kan tänka sig att bli företagare bara som en sista lösning. Det borde vara i en högkonjunktur som människor vill bli företagare och ser detta som viktigt.

Anf. 45 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Fru talman! Karin Falkmer tycker att vissa saker är små, så dem ska man närmast skämmas för att man lägger fram. Jag delar inte den uppfattningen. Jag är övertygad om att många små insatser som går åt rätt håll kan få stora effekter. Jag har större tilltro till vad jag får höra från företagen om vad som är bekymmer än till vad Karin Falkmer framför på detta sätt.

Det har gjorts svenska och internationella studier som tyder på att näringsklimatet är relativt bra i Sverige. Svenska företagsledare har de senaste åren fått en mer positiv syn på Sverige.

I augusti 2001 presenterades en makroekonomisk studie av näringsklimatet i 60 länder, utförd av ett institut i Storbritannien. Sverige hamnade på plats nr 9 i undersökningen. Holland var etta. Sverige får även höga placeringar på de årliga ranglistorna från World Economic Forum. I en jämförelse mellan 75 länder rankas Sverige som nr 6 i aktuell konkurrenskraft och som nr 9 i långsiktig tillväxtkraft. Finland placeras främst i båda dessa avseenden. Sverige har förbättrat sin position i förhållande till förra året.

Några av de förslag som kommer att läggas fram för att förbättra företagsklimatet handlar om t.ex. expansionsfondsskatten, lagen om självdeklaration och kontrolluppgifter, minskande av uppgiftslämnande från RSV, och fr.o.m. 2003 kommer förseningsavgiften för försent avlämnad deklaration att differentieras. Det innebär en sänkning från 1 000 kr till 500 kr. Det tycker Karin Falkmer är *peanuts*. Man måste se helhetsperspektivet, Karin Falkmer!

Anf. 46 KARIN FALKMER (m) replik:

Fru talman! Då kan man fråga sig: Är det för att Socialdemokraterna har läst alla dessa rapporter och all statistik som de fullständigt har struntat i att göra någonting för företagen?

Av en TEMO-undersökning om företagsklimatet i Sverige som presenterades för en månad sedan framgår att tilltron till företagarklimatet blir sämre både bland svenskar i allmänhet och bland egenföretagare. Bara 27 % av medborgarna tycker att företagsklimatet är bra. Det är den lägsta siffran sedan mätningarna startade för tre år sedan. Även bland egenföretagarna sjunker andelen som tycker att företagsklimatet är bra.

Jag vill att Sylvia Lindgren besvarar den fråga jag ställde i mitt anförande. Det är en mycket viktig fråga inför valrörelsen. Vi borgerliga har lagt fram ett gemensamt förslag med över 50 punkter för att vända utvecklingen och göra Sverige till ett bra företagarkland. Detta gagnar alla svenskar och är en förutsättning för att vi ska kunna behålla det välstånd som vi alla vill ha.

Kommer Socialdemokraterna och Vänstern, som avser att bilda regering efter valet, att lägga fram ett motsvarande program för att lyfta företagsklimatet och göra det bättre, så att vi får fler människor i Sverige som vill och vågar starta och driva företag, växa och anställa personal?

Anf. 47 SYLVIA LINDGREN (s) replik:

Fru talman! Karin Falkmer! Det är ingen tvekan om att vi vill ha fler företagare. Vi vill ha växande företag, och vi vill att det startas fler företag osv. Där är vi överens, och det sade jag också i mitt inledningsanförande.

När vi ser till företagandet är vi tydligen totalt oense. Karin Falkmer vill inte inse att det behövs en rad olika faktorer för att ha ett bra företagsklimat. Det inkluderar den offentliga sektorn. Det inkluderar forskning och utveckling. Det inkluderar klusterverksamheten, och det inkluderar att man också hittar mötesplatser för att slå sig samman. Jag har tittat på de 53 punkterna i det program som Karin Falkmer talar om. Det finns en rad punkter som man ingående kan kommentera, men det är helt omöjligt att göra det på de två minuter som står till mitt förfogande. Veldig mycket av det som nämns har satts i gång. En del är återuppreningar osv.

Låt mig ta ett exempel. Det kan ses som ett rimligt mål att öka antalet nystartade företag med 20 % fram till år 2006 och att 40 % av dessa nya företag ska vara startade av kvinnor. Det tycker jag. Det är ett rimligt mål, inte minst mot bakgrund av att kvinnors nyföretagande har fördubbats under 1990-talet och att vart femte företag i dag startas av en person med invandrarbakgrund. Det tycker jag är jättebra. Regeringen har beslutat att öka anslagen för främjande av kvinnors och invandrares företagande med 42 miljoner under perioden 2002–2004. Att då säga att ingenting görs – det tycker jag är *peanuts*, Karin Falkmer!

Jag har också med mig artiklar. ”Småföretagarna tror på uppgång”, stod det den 10 april. En del har ju hänt. Jag kan också peka på en rubrik från torsdagen den 25 april: ”Optimism hos Skaraborgs företagare”, kan man läsa i den artikeln.

Jag tycker inte att vi ska överdriva åt något håll, Karin Falkmer, men jag vänder mig mot den oerhört negativa bild som Moderaterna vill måla upp. Jag tycker att vi ska vara mer nyanserade i debatten och tillsammans tro på ett svenskt företagande, för det är företagandet värt.

Anf. 48 LENNART BEIJER (v):

Fru talman! I reservation nr 1 framför den borgerliga oppositionen sin kritik mot företagsklimatet och annat som man tycker är dåligt. För att ändra på situationen och få ett bättre företagsklimat vill man i vanlig ordning sänka skatter, försämra arbetsrättsliga regler osv. Det är naturligtvis en föga framkomlig väg.

Men det finns faktiskt också nyheter i den borgerliga reservationen. Man oroar sig för de höga och ökande sjukskrivningarna. Det är naturligtvis mycket positivt att man ser det som en oroande utveckling som kanske t.o.m. påverkar närings- och företagsklimatet. Det borde också resultera i att man vill ha krafttag mot den ökade stressen, utslagningen, utbrändheten och att alltfler människor tycker att det är jobbigt att gå till arbetet och känner sig allt mindre behövda. Allt detta handlar alltså om att få en bättre arbetsmarknad.

Tänk om de borgerliga partierna i sammanhanget åtminstone hade börjat diskutera behovet av kortare arbetstid och löntagarnas makt över den egna arbetstiden. Tänk om det är löntagarklimatet i större utsträckning än företagarklimatet som det är fel på.

Fru talman! I övrigt är detta betänkande väldigt glädjande på många punkter. Utskottet har nämligen tagit viktiga steg för att försvara Sveriges position som skogsindustriland och som träindustriland. Vi har haft en flerårig diskussion i utskottet om behovet av ett nationellt program för ökad träanvändning, alltså där man i större utsträckning använder trä vid byggnationer, även av stora hus, och även i övrigt försöker byta ut olika produkter mot trä. Detta ska man naturligtvis göra för att det ur miljösynpunkt, sysselsättningssynpunkt och vidareförädlingsynpunkt är viktigt att få till stånd en sådan utveckling.

Man kan ju tycka att det vore naturligt att alla som sysslar med byggnationer använder det bästa materialet. Och vi har hittills sagt att det är upp till var och en att försöka använda mer trä. Men vi har under resans gång kommit på att den utbildning som vi har i Sverige för arkitekter och ingenjörer visar att det är väldigt stor inriktning på att bygga i betong och i stål och att träbyggnationer får en väldigt liten del i utbildningen av både arkitekter och ingenjörer. Dessutom visar det sig att andra länder, Norge, Finland och t.o.m. Holland som inte har så mycket trä, har nationella program. Man bygger stora hus i trä. Man anser att detta är viktigt, i vissa länder just för miljön. Träbyggnationer minskar nämligen utsläppen av koldioxid. Men ett land som Finland har naturligtvis insett att detta också är viktigt för sysselsättningen och för att få in ökade exportinkomster. Faktum är att det nationella programmet i Finland under de senaste åren har inneburit en ökning av antalet anställda i träindustrin och också i sågverken med upp till 8 000 nya anställda. Det är naturligtvis en fantastisk utveckling.

Nu är det viktigt att detta uttalande från riksdagen snabbt innebär att regeringen tillsammans med branschen i övrigt lägger fram ett heltäckande nationellt program. Det gäller att vi kommer i gång och att vi inte förlorar tempo mot våra konkurrenter.

Den andra mycket positiva delen i betänkandet är att vi nu efter rätt många års diskussioner har satt ned foten när det gäller skivindustrin. Nu anser faktiskt hela utskottet att något måste göras. Vi i majoriteten har utgått från att regeringen vidtar åtgärder för att se till att industrin får rättvisa konkurrensförhållanden i förhållande till värmeverken som använder samma råvara. Majoriteten har t.o.m. velat gå längre med ett tillkännagivande. Det är faktiskt som Sylvia Lindgren sade här från talarstolen att det har vidtagits ytterligare åtgärder från regeringen, bl.a. i ett regeringsbeslut i år. Det har överlämnats ett ärende om trävaruförsörjningen till svensk skivindustri till Skattenedskommittén. Detta innebär att kommittén kommer att behandla frågan. Det är precis det som industrin har väntat på. Man är oerhört orolig över att den råvara som man använder för att producera skivprodukter också är väldigt efterfrågad från värmeverken. Det är alldeles självklart att om man då gör en produkt av spånen gör man en lika stor miljöinsats som om man bränner upp samma vara. I ett senare kan man faktiskt återta detta och använda det som bränsle. Här måste det alltså vidtas åtgärder så att värmeverken kanske hittar råvara på andra ställen, t.ex. skroten i skogen som i dag inte är lönsam att ta ut. Men framför allt måste man se till att den skivindustri som vi har landet får sin råvara. Det är viktigt inte bara för skivindustrin utan också för vår svenska möbelindustri och passar naturligtvis väldigt

bra in i det nationella programmet för ökad träanvändning där vidareförädlingen är en väldigt viktig del.

Jag vet inte om riksdagen redan vet om det, men man kan nog säga att Ikea i onsdags utifrån de mått och steg som utskottet och riksdagen har tagit beslutade att göra en nyinvestering i en ny spånskivelinje. Det är oerhört glädjande och mycket bra för hela den svenska träindustrin. Man kan också säga att det är intressant att se att den traditionella svenska basindustrin investerar samtidigt som det är problem i den nya ekonomins industri som vi alla trodde skulle lösa alla landets problem.

Fru talman! Det är alltså nästan bara glädje i detta betänkande, och jag yrkar bifall till förslaget i utskottets betänkande.

Anf. 49 KARIN FALKMER (m) replik:

Fru talman! Jag har två frågor att ställa till Lennart Beijer.

Den första frågan är en fråga som jag inte fick något svar på när jag ställde den till Sylvia Lindgren. Kommer Vänsterpartiet och Socialdemokraterna att lägga fram ett gemensamt program för att stärka det svenska näringsklimatet? Det måste vara väldigt lätt att svara på den frågan.

Den andra frågan oroar mig verkligen. Den vill jag ställa med anledning av det manifest som den 17 mars antogs av Vänsterpartiet i Sundsvall. I detta manifest slår ni fast förslag om samhällsfonder. Det sägs rakt ut att Vänsterpartiets målsättning är att återta verksamhet som har privatiserats. Lennart Beijer, om Vänsterpartiet får inflytande efter valet, kan det svenska folket då se fram emot nya former av löntagarfonder, nya former av socialisering? Löntagarfonderna är en företeelse som mer än något annat skadat företagsklimatet i vårt land. Är det detta som ni vill återupprepa?

Anf. 50 LENNART BEIJER (v) replik:

Fru talman! När det gäller den första frågan så kan jag inte avgöra det. Men jag hoppas verkligen att man kan få till stånd ett gemensamt program för att stärka företagandet och utvecklingen för småföretag i det här landet. Det som jag tänker på i första hand är väl att ordna upp sådana saker som 3:12-reglerna och generationsskiften och kanske få till stånd schablonregler i beskattningen för vissa branscher och faktiskt ta itu med frågan om arbetsgivarinträdet vid sjukdom. Om vi bortser från förslaget om 60 dagars arbetsgivarinträde så tycker Vänsterpartiet att även 10 dagars arbetsgivarinträde för små företag är mycket. När man är ute och åker bland småföretagen och frågar vad som är det största problemet kanske man förväntar sig att det är skatter och annat. Men nästan alltid kommer frågan om sjuklönen upp. Det är en sådan fråga som man skulle vilja lösa i ett gemensamt program.

När det gäller Sundsvallskonferensen har vi haft en diskussion här på förmiddagen – jag vet inte om Karin Falkmer lyssnade på den – där vi redde ut de värsta problemen. För egen del menar jag att det inte är något konstigt att Vänsterpartiet diskuterar ägandefrågor. Jag ser det som ett diskussionsunderlag. Jag är inte nöjd med alla uttalanden från konferensen. Däremot tycker vi självklart att AP-fonder ska användas mer aktivt. Vi anser att det är bra om fackföreningsrörelsens fonder också används

aktivt. Vi är för modeller som dem som man har i Kanada. Det är naturligtvis olika sätt att förstärka löntagarnas inflytande i näringslivet.

Anf. 51 KARIN FALKMER (m) replik:

Fru talman! När Lennart Beijer radar upp förslag för att förstärka företagsklimatet konstaterar jag för det första att det inte finns några planer i dag för ett gemensamt program, kanske. För det andra undrar jag: Varför har Vänsterpartiet inte röstat med de borgerliga på de punkter som Lennart Beijer räknade upp och där vi har haft reservationer under årens lopp?

När det gäller Sundsvallsdokumentet lyssnade jag på tidigare debatt, och det är därför jag är orolig.

Lennart Beijer säger att det är naturligt att vi diskuterar. Men det är efter en diskussionen som ni har fattat beslut om strategin. Man blir ytterligt konfunderad när företrädare i näringsutskottet som Lennart Beijer, Lennart Värmbjörk och Per Rosengren har en annan uppfattning, men lika fullt är det partiets uppfattning som slogs fast i Sundsvall. Kollegan, riksdagsledamoten Kalle Larsson har i Dagens Nyheter den 18 mars skrivit: "Det handlar om att äta ut de privata ägarna ur företagen." Vad säger småföretagen om det? Hur stora får de bli innan de ska bli uppätta?

Johan Lönnroth är inne på precis samma linje när han säger: Kapitalismen kan avskaffas, och den ska avskaffas. Socialismen är närmare än vad både vi själva och våra motståndare tror. Leve socialismen och den evigt unga Vänstern.

Jag tycker att Sveriges väljare, alla Sveriges småföretagare, alla i Sverige som ska välja i september ska få ett besked: Vad är det som gäller – ett beslut som är taget om en strategi eller att ni försöker mörka och mjuka upp det?

Anf. 52 LENNART BEIJER (v) replik:

Fru talman! Anledningen till att Vänsterpartiet inte i större utsträckning har röstat med eventuella borgerliga reservationer i dessa konkreta företagsfrågor är att de flesta frågor i dag ligger i utredningar. Det är väl ganska naturligt att man även från vår sida försöker invänta dessa utredningar, men jag kan försäkra Karin Falkmer att vi driver på i ett antal frågor för att få fram dem så snabbt som möjligt.

Jag kan också konstatera att vi de gånger – och det är rätt många gånger – under senaste år då vi har drivit slopande av arbetsgivarinträde för småföretag faktiskt fått stå ensamma i kammaren. Det finns, antar jag, en bra förklaring till varför de borgerliga partierna inte har stött detta. Men vi har sett den frågan som väldigt viktig, och där har vi kommit fram till en egen ståndpunkt som vi driver, men vi får inget stöd.

Sedan Sundsvallsmötet och att kapitalismen ska avskaffas. Ja, de flesta socialister vill nog, Karin Falkmer, att kapitalismen så som den ser ut ska avskaffas och förändras. Ni skriver ju i er reservation hur det ser ut på arbetsmarknaden, hur människor slits ut, slits ned, hur människor känner allt större vanmakt inför beslut och sin egen situation i samhället. Det är detta som vi menar med kapitalismens misslyckande. Och då diskuterar vi olika ägandeformer. Jag tror att det måste finnas privat ägande. De små företagen ska ägas privat. Företag som slåss på en hård internationell marknad ska också vara privata. Men det finns alltså möj-

ligheter för löntagarna på ett helt annat sätt att genom sina samlade kapital i AP-fonder och i fackliga fonder påverka utvecklingen till det bättre för alla löntagare och för hela samhället. Man ska alltså inte dra för långt på de diskussioner som vårt parti har haft i Sundsvall.

Anf. 53 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik:

Fru talman! Kapitalismen ska avskaffas, menar Lennart Värmbys. Därför känns det angeläget, även om vi har tagit upp detta i flera omgångar, att ytterligare fråga om dokumentet i Sundsvall. Det var ett dokument som fastslog att partiet säger att företagen ska ägas gemensamt. Det visar att Vänsterpartiet alltså har en kommunistisk syn. Det illustrerades väl av det citat som Karin Falkmer alldeles nyss läste upp, det som Kalle Larsson sade på kongressen. Han menade att vi ska äta ut det privata ägandet ur företagen.

Därför kommer jag tillbaka till den fråga som har ställts flera gånger i kammaren i dag: Vilka ytterligare företag är det som ska socialiseras? Är det Volvo, Ericsson eller kanske Telia som ska köpas tillbaka över statsbudgeten? Kan vi få någon form av svar på vilka Vänsterpartiets planer är och hur detta att företagen ska ägas gemensamt ska konkretiseras?

Anf. 54 LENNART BEIJER (v) replik:

Fru talman! Vi har en öppen och frisk diskussion i vårt parti. Som jag har sagt tidigare är väl knappast någon som höjer på ögonbrynen om Vänsterpartiet diskuterar ägandefrågor. Vi ser det som ett stort problem att stora ägare tar så lite socialt ansvar. Vi ser det som ett väldigt stort problem att ägare kan lägga ned industrier i Sverige om de får lite mera stöd och bidrag i andra länder.

Det är alldeles uppenbart att den kapitalism som vi har i dag ofta leder till centralisering, till karteller och andra saker som inte är särskilt bra för samhället.

Visst ska kapitalismen avskaffas, men frågan är hur det ska gå till. Det har vi redigt inte klarat ut ännu, lika lite som de andra som försökt sig på den utvecklingen.

Vi har inte någon lista på vilka företag som ska socialiseras. Däremot diskuterade vi i förmiddags de statliga företagen och sade att vi av olika anledningar har funnit det angeläget att merparten av det statliga ägandet i Sverige bör vara kvar i statligt ägande. Vi fick också i gång en diskussion om att det kanske finns ett antal privata företag som skulle må väl av, både de själva och samhället i övrigt, att få ett annat ägande.

Att löntagarna genom sina fonder och fackföreningarna genom sina fonder kommer att bli mer och mer intresserade av att direkt äga vissa verksamheter är ett steg i rätt riktning som vi understöder. Men jag ser inga konstigheter i detta, utan det är en ganska naturlig utveckling.

Anf. 55 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik:

Fru talman! Lennart Värmbys säger att ett antal privata företag skulle må väl av ett annat ägande. Det är så mycket svar vi får i dag, men jag tror att svenska folket vill veta mer konkret hur det gemensamma ägandet ska gå till. Jag tycker faktiskt att det är lite dubbelmoral att å ena sidan ha den närmast kommunistiska synen och en massiv socialisering, men å andra sidan går representanter för Vänsterpartiet ut i de rosa tidningarna,

finanstidningarna, och säger att man vill vara småföretagarnas bästa vän, ta bort 3:12-reglerna, dubbelbeskattningen, arvsskatten i samband med ägarskiften. Vilken politik är det som gäller egentligen? Den frågan skulle det vara väldigt välgörande att få reda på. Vilken falang i partiet är det som bestämmer? Är det Kalle Larsson-falangen eller den politik som Lennart Beijer här redovisar?

Anf. 56 LENNART BEIJER (v) replik:

Fru talman! Oscarsson kom rätt på slutet. Annars var han inne på min kollega Värmbys ett par gånger, men det har inte så stor betydelse för vi tycker ungefär likadant i de här frågorna.

När Mikael sätter någon sorts likhetstecken mellan gemensamt ägande, som han naturligtvis tycker är förödande, och kommunism visar han lite grann att han inte redigt har hängt med i debatten. Det är alldeles självklart att de flesta människor tycker att gemensamt ägande är en bra utveckling. Det kan vara ett litet företag där flera kolleger går ihop och startar något gemensamt. Mycket av både Gnosjöandan och Norra Italien-andan utgår ju ifrån gemensamt ägande mellan olika löntagare som startar upp verksamheter.

När det gäller större företag ägs redan i dag en stor del av dem av pensionsfonder. Det rör sig alltså icke om enskilda kapitalister, utan ägandet sker genom fonder på olika sätt. Det är också en form av gemensamt ägande.

Problemet är bara att löntagarna i gemen inte får ut den styrka av detta som skulle behövas. Samhället i stort blir också mer och mer utlämnat åt dessa allt större ägare på internationell basis som flyttar kapital mellan länder, som flyttar arbetskraft och sysselsättning mellan länder och som utnyttjar sin makt emot de länder som de bedriver verksamhet i.

Den är den formen av kapitalism som vi vill ha bort. Oscarsson kallar det för gemensamt ägande och tycker att det är hemskt, men vi tycker att gemensamt ägande är en väldigt bra variant för näringslivet i framtiden.

Anf. 57 YVONNE ÅNGSTRÖM (fp) replik:

Fru talman! Lennart Beijer pekade i sitt anförande på att vi i de borgerliga reservationerna inte nämnt någonting om arbetslivets villkor och problemen med ohälsa. Jag har ingen fråga, men jag vill göra ett påpekande.

I går väckte Folkpartiet en motion just med anledning av detta, och den handlade om en krisplan mot ohälsa. Så den diskussionen kan vi kanske föra sedan.

När det sedan gäller ett träprogram för hela landet är jag väldigt glad över att näringsutskottet enigt har ställt sig bakom det. I bostadsutskottet, där jag är ordinarie ledamot, ville socialdemokrater och vänsterpartister inte ställa upp på det. Jag tänkte då fråga: Hur ska Lennart Beijer påverka sina kamrater i bostadsutskottet?

Anf. 58 LENNART BEIJER (v) replik:

Fru talman! Jag börjar med sista. Såvitt jag känner till ville Vänsterpartiet och ett antal partier i bostadsutskottet ha ett nationellt program, men de blev nedröstade av majoriteten. Men jag är lika glad som Yvonne över att vi äntligen har fått till stånd ett beslut i näringsutskottet.

Glädjande nog finns problemen med de ökade sjukskrivningarna med i reservation 1 från de borgerliga partierna. Vad jag eftersökte var vad de ville göra för att minska stressen, utbrändheten och förslitningarna. Men sådana förslag var sällsynta i reservationen. Om nu Folkpartiet har ett program för att en minskad ohälsa tycker jag att det låter mycket intressant.

Anf. 59 YVONNE ÅNGSTRÖM (fp) replik:

Fru talman! Vi kommer tillbaka till debatten om ohälsan. Jag vill bara erinra om att arbetslivet upptar bara 20 % av det totala dygnet. Det gäller att komma åt ohälosorsakerna även på andra områden än i själva arbetslivet.

När det sedan gäller träprogrammet och omröstningen i bostadsutskottet har jag en annan minnesbild, men låt oss se efter i papperen.

Anf. 60 LENNART BEIJER (v) replik:

Fru talman! Jag tror att jag har rätt på den punkten. Jag skulle bli fruktansvärt upprörd om jag inte hade det. Det var nämligen min egen motion som behandlades i bostadsutskottet, och jag har hållit någotsånär koll på hur det har gått för den. Vi har alltså behandlat en likalydande motion i näringsutskottet där vi i stor enighet kom fram till att detta är en nödvändig utveckling.

Anf. 61 INGEGERD SAARINEN (mp):

Fru talman! Företagsklimatet i Sverige kan och bör förbättras, särskilt för de små företagen. De små företagen har stora problem med det komplicerade regelverket. Regelförenklingar behövs. Mycket görs, men mycket återstår att göra. Detta är ett viktigt område, och vi är överens om att man måste göra någonting åt det.

Vi tycker också att det är väldigt viktigt med teknikspridning, kompetensutveckling och innovationsfrämjande åtgärder. Insatser för att främja innovation och kluster måste göras.

Vi måste intressera ungdomar för företagande. Entreprenörslinjer och tekniskolor är mycket viktiga.

Vi måste bli bättre på att ta hand om uppfinningar och patent och se till att de ger sysselsättning i Sverige i stället för utomlands som det nu tenderar att bli.

Det finns några speciellt svåra bekymmer när det gäller företagsklimatet i Sverige, och det är bl.a. svårigheter att få fram kapital till företag i glesbygden för företagsutveckling och kapital för invandrades och kvinnors företagande. Detta är tre bekymmersamma områden.

Arbetsgivaravgiften för stödområden i glesbygden sänktes med 15 % i budgetpropositionen. Detta är mycket bra, men det är naturligtvis inte tillräckligt.

Företagen i glesbygden behöver få möjligheter att utvecklas. Jag har pratat med en företagare i inlandskommunen Storuman som skulle få låna pengar i bank förutsatt att han flyttade sitt företag till kusten. Detta är allvarligt. Hur ska vi kunna behålla människor i hela landet när situationen är sådan när det gäller krediter och möjligheter att få fram kapital? Någonting måste göras åt detta. Jag vet att det är komplicerat, men det är mycket viktigt.

Situationen är likartad för invandrare som försöker låna pengar för att starta företag. Invandrare och även kvinnor har det mycket svårare än andra. Någoting måste göras åt detta.

I budgetpropositionen lyckades vi få igenom att speciella affärsrådgivare för kvinnor och invandrare ska få fortsätta sin verksamhet och få mer medel för den. Detta är mycket positivt.

Vi har också fått igenom att basfinansieringen för resurscentrum för kvinnor är ordnad – mycket bra.

I betänkandet talas det en hel del om socialt företagande och de nya kooperativen som behöver bättre villkor. Detta arbetar man med inom Regeringskansliet. Jag hoppas att det arbetet kommer att resultera i att dessa områden får bättre villkor eftersom de är mycket angelägna.

Jag är glad över att vi har satt ned klackarna när det gäller auktorisation av teckenspråkstolkare. Det har tagit alldeles för lång tid. Någoting måste göras snabbt. Det är vi i utskottet eniga om.

Som flera andra här är också jag mycket glad för det nationella programmet för vidareförädling av trä. Det är mycket viktigt att detta blir av. Vi i utskottet har varit eniga om att vi vill ha till stånd ett sådant.

Överläggningen var härmed avslutad.

(Beslut fattades under 9 §.)

7 § Utveckling av nya bilmotorer och alternativa drivmedel

Föredrogs
näringsutskottets betänkande 2001/02:NU14
Utveckling av nya bilmotorer och alternativa drivmedel.

Anf. 62 OLA KARLSSON (m):

Fru talman! Det här betänkandet omfattar elva motioner, och man gör den traditionella slakten av motioner från den allmänna motionstiden och tidigare.

Det finns fyra reservationer, och för tids vinnande nöjer jag mig med att yrka bifall till reservation nr 1. Jag hänvisar intresserade lyssnare och läsare till betänkandet.

Anf. 63 LENNART BEIJER (v):

Fru talman! Ola Karlsson var så överraskande snabb så jag hängde inte riktigt med i svängarna. Jag ska försöka hålla mig lika kort, ungefär i alla fall.

Betänkandet tar upp ett par viktiga delar, trots allt. Vi anser att införandet av gröna certifikat, som nu sker på energisidan, också bör vara intressant på drivmedelssidan. Det är alldeles självklart att skulle man få i gång en certifikathandel med alternativa drivmedel skulle andelen alternativa drivmedel öka undan för undan. På det sättet skulle vi kraftfullt få ned koldioxidutsläppen.

Vi pratar ibland om att minska koldioxidutsläppen i industrin och på energisidan, men där de ökar och där de är störst är inom transportsektorn. Därför skulle det vara väldigt bra om vi snabbt fick fram förslag

som drar åt det hållet; att få en certifikathandel med alternativa drivmedel.

Vad gäller utveckling av bilmotorer har staten tillsammans med bilindustrin satt i gång ett projekt för att försöka utveckla effektivare och snålare motorer. Här är det som vanligt, som i många frågor, att det gäller att få fart och tryck i frågan för att någonting ska hända. Här har staten trots allt gått in med 500 miljoner. Det gäller nu att verkligen få ut någonting av detta och se till att det här arbetet verkligen fortsätter i högt tempo. Därför har vi lyft fram i reservation 4 att den här frågan bör rapporteras av redan vid budgetberedningen i höst.

Jag vill också påminna om att i budgetpropositionen för 2001 markerade regeringen att samverkansprogrammet fått kritik för att inte vara nog koordinerat med de svenska miljömålen. Därför ansåg regeringen att Naturvårdsverket borde erbjudas möjligheter att föreslå förbättringar i programmet. Enligt den information som jag har fått har Naturvårdsverket ännu inte bjudits in, och det är väl kanske något anmärkningsvärt.

Jag hoppas att vi kan se fram emot snabba, tuffa, starka åtgärder för att få effektivare bilmotorer.

Anf. 64 INGER STRÖMBOM (kd):

Fru talman! Även jag ska för tids vinnande hålla mig väldigt kort.

Jag anser att betänkandet ger en mycket bra beskrivning av utvecklingen inom området.

De kristdemokratiska ståndpunkterna är mycket väl beskrivna i reservation nr 1, som vi har tillsammans med Moderaterna och Folkpartiet, så den kommer vi att stödja.

Anf. 65 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Fru talman! För att skapa ett grönt transportsystem och introducera nya och miljövänliga drivmedel behövs en kraftfull strategi. Inte minst spelar skattesystemet en viktig roll i detta arbete. För att driva på utvecklingen vill jag och Centerpartiet peka dels på vikten av ett kraftigt stöd till forskning och utveckling på detta område, dels på behovet av tydliga mål.

Detta är en del av innehållet i reservation 2, som vi från Centerpartiet har på detta område och som jag hänvisar och yrkar bifall till.

Anf. 66 RUNAR PATRIKSSON (fp):

Fru talman! Det är en viktig fråga som vi ska ta upp till diskussion. Eftersom den är så väl beskriven i reservation nr 1 ber jag att få ge också Folkpartiet liberalernas stöd för denna reservation.

För tids vinnande och för att jag ska hinna hem till min hembygd, där det pågår utveckling av en ny bilmotor för alternativt bränsle, ber jag att få avsluta mitt anförande.

Anf. 67 INGEGERD SAARINEN (mp):

Fru talman! När jag för några år sedan kom in i riksdagen var jag full av frågor om varför ingenting händer när det gäller nya och mer miljövänliga drivmedel, trots att det är en så oerhört viktig fråga. Hur kan det komma sig att år efter år händer nästan ingenting?

Jag har fått en del av förklaringen nu när jag har studerat hur det här området fungerar. Förklaringen till att nästan ingenting händer är att de regler som gäller för drivmedel är helknäppa, skulle jag vilja säga. De är inte miljöanpassade, de driver inte på utvecklingen och skatterna är helt felaktiga.

Efter det har en del nu faktiskt hänt, vilket är glädjande. I senaste budgetuppgörelsen fick vi igenom att koldioxidneutrala drivmedel inte ska koldioxidbeskattas, vilket borde ha varit en självklarhet för länge sedan. Nu är det genomfört, och detta kan öppna för ny företagsamhet på området.

Det finns en del undantag från drivmedelsregler och drivmedelsbeskattningar. Undantagen är märkligt formulerade och konstruerade. En del av detta har vi nu också lyckats åtgärda, t.ex. ses undantagen som rör pilotprojekt över så att de verkligen ska vara pilotprojekt och ingenting annat. Pilotprojekten ska alltså gälla ny teknik och vara teknikdrivande. Så har de inte använts, utan de har använts av de företag som regeringen av någon anledning ville stödja tidigare, vilket är uppseendeväckande. Men detta ska alltså ändras, och det gläder mig.

Miljöklassningen av drivmedel har vi också gjort något åt. Alldeles nyligen har frågan skickats vidare och ska utredas, så att inte reglerna för miljöklassning förhindrar att nya och bättre drivmedel kommer fram. Reglerna har tidigare faktiskt förhindrat utvecklingen av nya och bättre drivmedel. Detta har vi nu också gjort något åt.

Vi har också fått igenom att alkylatbensinen ska beskattas lägre. Vi kanske redan i sommar kan börja se resultaten av detta i mindre förgiftningar i våra skärgårdar och vatten. Det kan t.o.m. innebära att fiskens överlevnadsmöjligheter förbättras.

Naturligtvis ska alkylatbensin användas i tvåtaktare – utombordsmotorer och liknande – och givetvis även i arbetsredskap. Där används den redan eftersom det är en fråga om arbetsmiljö. Nu blir den alltså billigare. Den borde också användas i skotrar, men absolut viktigast är naturligtvis att den används i båtmotorer. Där kan den börja slå igenom. Jag är oerhört glad för att någonting börjar hända här.

Det finns ett annat undantag, biogasundantaget, där ännu ingenting har hänt. Biogasundantaget är konstruerat så att de som får undantag för beskattning är de som producerar biogas med biologiska metoder, punkt. Inga andra gaser får undantag. T.ex. vätgas producerad med solenergi – nej, inga skatteundantag. Det är alltså vissa produkter som regeringen har fokuserat på, inte bara den här utan även tidigare regeringar, och det här är fortfarande icke åtgärdat.

Alla dessa skatteundantag behöver alltså ses över, så att de blir teknikdrivande, miljöförbättrande och allmänt sunda och vettiga. Det är innehållet i vår reservation. Dessutom behöver naturligtvis både drivmedel och energi ses i ett sammanhang, så att den totala användningen blir så förnuftig och resurssnål som möjligt. Detta är självklart viktigt och måste komma fram.

I EU driver man nu ett biodrivmedelsdirektiv. Idén är mycket bra och bygger på den idé som används i energipropositionen. Men den idé som nu drivs i EU är inte helt bra utformad och formulerad. Man har fel inriktningar. Direktivet är ju inte alls klart men som det nu ser ut kan resultatet bli en ny typ av gigantiska jordbruksstöd för etanolproduktion bl.a.

Då kanske man inte alls tar hänsyn till att etanolen produceras med fossila bränslen och att gifter används i jordbruket, gödningsmedel och annat. Då tar man alltså inte hänsyn till den totala miljösituationen och miljöbelastningen.

Det får inte uppstå en sådan situation där man inte ser till livscykelperspektivet för det man stöder. Det är mycket viktigt, och jag vill be alla mina kamrater att också uppmärksamma det. När vi får ett drivmedelsdirektiv i EU – som naturligtvis är oerhört viktigt för alla och som kommer att påverka även situationen i Sverige – är det livscykelperspektivet som ska vara grunden för de regler som vi skapar, så att vi totalt sett får en bra miljö och inte rentav en sämre miljö.

Anf. 68 CHRISTINA PETTERSSON (s):

Fru talman! I näringsutskottets betänkande 2001/02:NU14 behandlas elva motioner inom området som rör utveckling av nya bilmotorer och alternativa drivmedel. Samtliga motioner avstyrks av utskottet. Skälet är främst att det pågår ett omfattande utvecklingsarbete i Sverige men också inom EU:s ram.

Att utveckla bilmotorer och finna bra lösningar när det gäller alternativ till fossila bränslen är för framtiden en mycket viktig fråga, och de ambitioner som ligger bakom motionärernas krav delas i stort av utskottet. Men vi har inte tillräckliga kunskaper i dag för att peka ut de bästa lösningarna när det gäller framtidens drivmedel och bilmotorer. Utskottet anser att det är viktigt att understryka att bedömningen av miljömässiga och ekonomiska konsekvenser inte bara bör avse bränslet som sådant utan också hur bränslet produceras och vad det produceras av.

Det finns fyra reservationer i betänkandet, och jag vill kort kommentera dessa.

I en reservation från m, kd och fp vill man att miljöstyrningen vad gäller skatter, avgifter och övrigt regelverk i större utsträckning ska påverka valet av fordonsbränslen och miljövänlig teknik.

Miljöpartiet säger i sin reservation att en översyn bör göras av stöd, regelverk och skatter när det gäller vätgas som alternativt drivmedel.

Centerpartiet säger i sin reservation att målsättningen bör vara att man på tio år radikalt ska minska användningen av fossila bränslen.

När det gäller krav på särskilda lösningar för alternativa drivmedel föreslår utskottet att riksdagen avslår motionsyrkandena med hänvisning till att det pågår ett stort forsknings- och utvecklingsarbete på det här området.

V och mp yrkar i sin reservation 4 på ett tillkännagivande när det gäller samverkansavtalet mellan staten och fordonsindustrin. Man vill, som vi har hört, att det ska vara en delrapportering redan i budgetpropositionen 2003 av resultaten inom de olika insatsområdena.

Utskottet anser att samverkansprogrammet är ett mycket viktigt led i de insatser som görs för att skapa ett långsiktigt och uthålligt energisystem. Utskottet anser att programmet är av betydelse för forskningen liksom för utvecklingen av miljövänliga fordon och för konkurrenskraft och tillväxt.

Det finns i avtalet en plan för utvärdering, och utskottsmajoriteten utgår från att en utvärdering kommer att göras enligt den plan som finns.

Fru talman! Att det är mycket viktigt för vår framtida miljö att utveckla nya bilmotorer och alternativa drivmedel kan vi anse att det råder en stor enighet om, vilket vi också har hört. Här har forskningen och bilindustrin ett stort ansvar. Det pågår ett arbete och utredningar på flera viktiga områden. Med det yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

Anf. 69 LENNART BEIJER (v):

Fru talman! Allting gick som vanligt fortare än det skulle göra. Jag glömde att yrka bifall till reservation nr 4. Då är det gjort.

Anf. 70 INGEGERD SAARINEN (mp):

Fru talman! Jag glömde att yrka bifall till reservation nr 3, vilket jag nu gör.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 9 §.)

8 § Proviantering med obeskattade varor för försäljning ombord på färjelinjer mellan Sverige och Norge

Föredrogs
skatteutskottets betänkande 2001/02:SkU22
Proviantering med obeskattade varor för försäljning ombord på färjelinjer mellan Sverige och Norge (prop. 2001/02:94).

Tredje vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 9 §.)

9 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

NU13 Statliga företag

Punkt 1 (Övergripande om statliga företag)

1. utskottet
2. res. 1 (m, kd, c, fp)
3. res. 2 (mp)

Förberedande votering:

126 för res. 1

15 för res. 2

143 avstod

65 frånvarande

Kammaren biträdde res. 1.

Huvudvotering:

146 för utskottet

125 för res. 1

14 avstod

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 111 s, 34 v, 1 fp

För res. 1: 65 m, 35 kd, 12 c, 12 fp, 1 -

Avstod: 14 mp

Frånvarande: 20 s, 16 m, 9 v, 7 kd, 6 c, 2 mp, 3 fp, 1 -

Lennart Kollmats (fp) anmälde att han avsett att rösta nej men markerats ha röstat ja.

Punkt 2 (Förvaltningen av statens aktier i företag)

1. utskottet

2. res. 3 (s, v)

Votering:

140 för utskottet

143 för res. 3

66 frånvarande

Kammaren biföll res. 3.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 65 m, 35 kd, 12 c, 14 mp, 13 fp, 1 -

För res. 3: 109 s, 34 v

Frånvarande: 22 s, 16 m, 9 v, 7 kd, 6 c, 2 mp, 3 fp, 1 -

Punkt 3 (Könsfördelningen i de statliga bolagsstyrelserna)

1. utskottet

2. res. 4 (m, kd, c, fp)

Votering:

159 för utskottet

126 för res. 4

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 111 s, 34 v, 14 mp

För res. 4: 65 m, 35 kd, 12 c, 13 fp, 1 -

Frånvarande: 20 s, 16 m, 9 v, 7 kd, 6 c, 2 mp, 3 fp, 1 -

NU12 Vissa näringspolitiska frågor

Punkt 1 (Näringspolitikens inriktning)

1. utskottet

2. res. 1 (m, kd, c, fp)

Votering:

158 för utskottet

126 för res. 1

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 110 s, 34 v, 14 mp

För res. 1: 65 m, 35 kd, 12 c, 13 fp, 1 -

Frånvarande: 21 s, 16 m, 9 v, 7 kd, 6 c, 2 mp, 3 fp, 1 -

Punkt 2 (Kvinnors företagande)

1. utskottet
2. res. 2 (m, kd, c, fp)

Votering:

159 för utskottet

126 för res. 2

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 111 s, 34 v, 14 mp

För res. 2: 65 m, 35 kd, 12 c, 13 fp, 1 -

Frånvarande: 20 s, 16 m, 9 v, 7 kd, 6 c, 2 mp, 3 fp, 1 -

Punkt 3 (Kapitalförsörjning)

1. utskottet
2. res. 3 (m, kd, c, fp)

Votering:

159 för utskottet

126 för res. 3

64 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 111 s, 34 v, 14 mp

För res. 3: 65 m, 35 kd, 12 c, 13 fp, 1 -

Frånvarande: 20 s, 16 m, 9 v, 7 kd, 6 c, 2 mp, 3 fp, 1 -

Punkt 9 (Turistnäringen)

1. utskottet
2. res. 7 (m, kd, c, fp)

Votering:

159 för utskottet

125 för res. 7

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 111 s, 34 v, 14 mp

För res. 7: 64 m, 35 kd, 12 c, 13 fp, 1 -

Frånvarande: 20 s, 17 m, 9 v, 7 kd, 6 c, 2 mp, 3 fp, 1 -

Övriga punkter

Kammaren biföll utskottets förslag.

NU14 Utveckling av nya bilmotorer och alternativa drivmedel

Punkt 1 (Alternativa drivmedel m.m.)

1. utskottet

2. res. 1 (m, kd, fp)

3. res. 2 (c)

4. res. 3 (mp)

Förberedande votering 1:

16 för res. 2

14 för res. 3

253 avstod

66 frånvarande

Kammaren biträdde res. 2.

Förberedande votering 2:

Kammaren biträdde res. 1 genom uppresning.

Huvudvotering:

142 för utskottet

113 för res. 1

28 avstod

66 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 108 s, 34 v

För res. 1: 64 m, 35 kd, 13 fp, 1 -

Avstod: 2 s, 12 c, 14 mp

Frånvarande: 21 s, 17 m, 9 v, 7 kd, 6 c, 2 mp, 3 fp, 1 -

Punkt 2 (Samverkansprogrammet mellan staten och fordonsindustrin)

1. utskottet

2. res. 4 (v, mp)

Votering:

236 för utskottet

48 för res. 4

65 frånvarande

Kammaren biföll utskottets förslag.

Partivis fördelning av rösterna:

För utskottet: 110 s, 65 m, 35 kd, 12 c, 13 fp, 1 -

För res. 4: 34 v, 14 mp

Frånvarande: 21 s, 16 m, 9 v, 7 kd, 6 c, 2 mp, 3 fp, 1 -

SkU22 Proviantering med obeskattade varor för försäljning ombord på färjelinjer mellan Sverige och Norge

Kammaren biföll utskottets förslag.

Prot. 2001/02:103

26 april

---

10 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 26 april

2001/02:419 av *Lars Ohly* (v) till utrikesminister Anna Lindh
Turkiets uppfyllande av Köpenhamnskriterierna

2001/02:420 av *Sten Tolgfors* (m) till utbildningsminister Thomas Östros
Specialskolor och resurscenter

2001/02:421 av *Elisabeth Fleetwood* (m) till socialminister Lars Engqvist
Folksjukdomen benskörhet

2001/02:422 av *Cristina Husmark Pehrsson* (m) till socialminister Lars Engqvist
Statlig finansiering av äldreomsorgen

2001/02:423 av *Per Bill* (m) till statsrådet Leif Pagrotsky
Europeiska tullar

2001/02:424 av *Per Bill* (m) till statsrådet Leif Pagrotsky
Försäljningsförbudet mot svenskt snus

2001/02:425 av *Henrik S Järrel* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Närpolisnärvaron i sommar

2001/02:426 av *Lennart Fridén* (m) till justitieminister Thomas Bodström
Förmyndarskapslagstiftningen

2001/02:427 av *Lars Elinderson* (m) till socialminister Lars Engqvist
Barn i fattiga familjer

2001/02:428 av *Chatrine Pålsson* (kd) till socialminister Lars Engqvist
De funktionshindrades vård

2001/02:429 av *Carina Adolffsson Elgestam* (s) till näringsminister Björn Rosengren
Svenskt glas

2001/02:430 av *Yvonne Andersson* (kd) till statsrådet Mona Sahlin
Diskriminering av funktionshindrade

2001/02:431 av *Per-Samuel Nisser* (m) till statsrådet Ulrica Messing
Skogsbruket och dieselskatten

2001/02:432 av *Yvonne Ruwaida* (mp) till utrikesminister Anna Lindh
USA:s nya utrikespolitiska agenda

2001/02:433 av *Tasso Stafilidis* (v) till statsrådet Mona Sahlin
Diskriminering på grund av sexuell läggning

2001/02:434 av *Per Bill* (m) till utbildningsminister Thomas Östros
Vetenskapsrådet

2001/02:435 av *Kenneth Johansson* (c) till justitieminister Thomas Bodström
Biotekniska uppfinningar

2001/02:436 av *Göte Jonsson* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Syssetningen inom de areella näringarna

2001/02:437 av *Lars Gustafsson* (kd) till statsrådet Ingela Thalén
Ersättningen till gravida kvinnor

2001/02:438 av *Tasso Stafilidis* (v) till socialminister Lars Engqvist
Generisk substitution

2001/02:439 av *Eva Arvidsson* (s) till statsrådet Lena Sommestad
Offentlig utsmyckning

2001/02:440 av *Ulla-Britt Hagström* (kd) till jordbruksminister Margareta Winberg
Vänerns översvämning

2001/02:441 av *Margareta Viklund* (kd) till utrikesminister Anna Lindh
Ilascugruppen

2001/02:442 av *Margareta Viklund* (kd) till utrikesminister Anna Lindh
Centralasien

2001/02:443 av *Anders Ygeman* (s) till utrikesminister Anna Lindh
Västsahara

2001/02:444 av *Margareta Viklund* (kd) till statsrådet Jan O Karlsson
Aralsjön

2001/02:445 av *Margareta Viklund* (kd) till statsrådet Jan O Karlsson
Bekämpningen av hiv/aids

2001/02:446 av *Yvonne Andersson* (kd) till utbildningsminister Thomas Östros
Lärobokens betydelse

2001/02:447 av *Yvonne Andersson* (kd) till utbildningsminister Thomas Östros
Naprapatutbildningen

2001/02:448 av *Yvonne Andersson* (kd) till utbildningsminister Thomas Östros
Fakultetsmedel

2001/02:449 av *Margareta Viklund* (kd) till näringsminister Björn Rosengren
Omställningsarbetet

2001/02:450 av *Margareta Viklund* (kd) till socialminister Lars Engqvist
Folkhälsan

2001/02:451 av *Magda Ayoub* (kd) till statsrådet Jan O Karlsson
Kristna konvertiter från Iran

2001/02:452 av *Stefan Attefall* (kd) till näringsminister Björn Rosengren
Regler för moped och skoter

2001/02:453 av *Maria Larsson* (kd) till utbildningsminister Thomas Östros
Personal inom offentlig verksamhet

2001/02:454 av *Maria Larsson* (kd) till utbildningsminister Thomas Östros
Språkstudier i skolan

2001/02:455 av *Sven Brus* (kd) till finansminister Bosse Ringholm
Skattereduktion för hushållstjänster

2001/02:456 av *Inger Strömbom* (kd) till finansminister Bosse Ringholm
Fastighetsskatten

2001/02:457 av *Stefan Hagfeldt* (m) till näringsminister Björn Rosengren
3:12-reglerna

2001/02:458 av *Ola Sundell* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Företagares rättssäkerhet i miljöfrågor

2001/02:459 av *Per Westerberg* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Arvs- och gåvoskatterna

2001/02:460 av *Kent Olsson* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Offentlig konkurrens

2001/02:461 av *Göte Jonsson* (m) till miljöminister Kjell Larsson
Miljövänlig energiproduktion

2001/02:462 av *Lars Hjertén* (m) till utbildningsminister Thomas Östros
Invandrarflickors deltagande i skolundervisning

2001/02:463 av *Birgitta Sellén* (c) till utbildningsminister Thomas Östros
Folkbildningens roll i det livslånga lärandet

2001/02:464 av *Marianne Andersson* (c) till utbildningsminister Thomas Östros
The Baltic University Programme

2001/02:465 av *Per Westerberg* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Företagsklimatet

2001/02:466 av *Stefan Attefall* (kd) till statsrådet Lars-Erik Lövdén
Bostadspolitiken

2001/02:467 av *Ingegerd Saarinen* (mp) till näringsminister Björn Rosengren
Miljöbelastande drivmedel

2001/02:468 av *Ingegerd Saarinen* (mp) till näringsminister Björn Rosengren
Drivmedel och miljö

2001/02:469 av *Barbro Feltzing* (mp) till näringsminister Björn Rosengren
Sociala arbetskooperativ

2001/02:470 av *Anna Kinberg* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Arbetsmarknadspolitiken

2001/02:471 av *Elver Jonsson* (fp) till näringsminister Björn Rosengren
Svensk arbetsmarknad och ohälsa

2001/02:472 av *Karin Falkmer* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Regelkrångel

2001/02:473 av *Petra Gardos* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Rättssäkerheten inom skatteområdet

2001/02:474 av *Petra Gardos* (m) till näringsminister Björn Rosengren
Resegarantin

2001/02:475 av *Maria Larsson* (kd) till näringsminister Björn Rosengren
Företagares villkor

2001/02:476 av *Ingegerd Saarinen* (mp) till statsrådet Mona Sahlin
Mobbning på arbetsplatser

2001/02:477 av *Barbro Feltzing* (mp) till statsrådet Mona Sahlin
Sänkt veckoarbetstid

2001/02:478 av *Barbro Feltzing* (mp) till statsrådet Mona Sahlin
Friårsreformen

2001/02:479 av *Ana Maria Narti* (fp) till statsrådet Mona Sahlin
Integrationspolitik

2001/02:480 av *Marianne Samuelsson* (mp) till utrikesminister Anna Lindh
SAPRIN-rapporten

2001/02:481 av *Yvonne Ruwaida* (mp) till utrikesminister Anna Lindh
Mellanöstern

2001/02:482 av *Kerstin-Maria Stalin* (mp) till statsrådet Jan O Karlsson
Irakiska kurder

2001/02:483 av *Kerstin-Maria Stalin* (mp) till statsrådet Jan O Karlsson
Iranska konvertiter m.m.

2001/02:484 av *Lars Gustafsson* (kd) till statsminister Göran Persson
Bilägares kostnader

2001/02:485 av *Elver Jonsson* (fp) till socialminister Lars Engqvist
Folkhälsan

2001/02:486 av *Elisabeth Fleetwood* (m) till socialminister Lars Engqvist
Utredning om cancerplan

2001/02:487 av *Ana Maria Narti* (fp) till utbildningsminister Thomas Östros
Invandrares preparandkurser

2001/02:488 av *Runar Patriksson* (fp) till statsrådet Ulrica Messing
Glesbygdsombudsman

2001/02:489 av *Barbro Feltzing* (mp) till statsrådet Britta Lejon
Yttrandefriheten

2001/02:490 av *Lotta N Hedström* (mp) till jordbruksminister Margareta Winberg
Gifter i födan

2001/02:491 av *Yvonne Ruwaida* (mp) till jordbruksminister Margareta Winberg
Transportörsansvaret

2001/02:492 av *Ingegerd Saarinen* (mp) till finansminister Bosse Ringholm
Alternativa drivmedel

2001/02:493 av *Holger Gustafsson* (kd) till finansminister Bosse Ringholm
Konkurrensvillkor för svenskt jordbruk

2001/02:494 av *Marianne Samuelsson* (mp) till miljöminister Kjell Larsson
Däckproduktionen i Gislaved

2001/02:495 av *Ingegerd Saarinen* (mp) till miljöminister Kjell Larsson
Naturvården i statens skogar

2001/02:496 av *Maria Wetterstrand* (mp) till miljöminister Kjell Larsson
Internationellt klimatarbete

2001/02:497 av *Sven Bergström* (c) till näringsminister Björn Rosengren
Planeringsdirektiv till trafikverken

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 14 maj.

11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställts

den 26 april

2001/02:1114 av *Susanne Eberstein* (s) till utbildningsminister Thomas Östros
Drogtester i skolan

2001/02:1115 av *Harald Nordlund* (fp) till näringsminister Björn Rosengren
Försäkring för el- och värmeproduktion
2001/02:1116 av *Johan Pehrson* (fp) till näringsminister Björn Rosengren
V&S Vin och Sprit AB
2001/02:1117 av *Per-Samuel Nisser* (m) till jordbruksminister Margareta Winberg
Akrylamid i livsmedel
2001/02:1118 av *Per-Samuel Nisser* (m) till statsrådet Ulrica Messing
Gremeniellaangrepp i skogen
2001/02:1119 av *Ester Lindstedt-Staaf* (kd) till miljöminister Kjell Larsson
Hanteringen av spillolja
2001/02:1120 av *Nils-Göran Holmqvist* (s) till miljöminister Kjell Larsson
Isocyanatforskningen
2001/02:1121 av *Lars U Granberg* (s) till miljöminister Kjell Larsson
Biooljor
2001/02:1122 av *Eva Arvidsson* (s) till näringsminister Björn Rosengren
Minskad verksamhet i Nynäshamn
2001/02:1123 av *Ulla-Britt Hagström* (kd) till statsrådet Lars-Erik Lövdén
Ägarlägenheter
2001/02:1124 av *Bengt Silfverstrand* (s) till socialminister Lars Engqvist
Avgifter inom äldre- och handikappomsorg
2001/02:1125 av *Charlotta L Bjälkebring* (v) till statsrådet Ingela Thalén
Beskattnings av pensioner

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 14 maj.

12 § Kammaren åtskildes kl. 12.39.

Förhandlingarna leddes
av talmannen från sammanträdets början t.o.m. 6 § anf. 31 (delvis) och
av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Monica Gustafson

1 § Kompletteringsval till socialutskottet	1
2 § Ledighet, m.m.....	1
3 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	1
4 § Hänvisning av ärende till utskott.....	2
5 § Statliga företag.....	3
Näringsutskottets betänkande 2001/02:NU13	3
Anf. 1 PER WESTERBERG (m)	3
Anf. 2 KARL GUSTAV ABRAMSSON (s).....	5
Anf. 3 PER WESTERBERG (m) replik	7
Anf. 4 KARL GUSTAV ABRAMSSON (s) replik.....	7
Anf. 5 PER WESTERBERG (m) replik	8
Anf. 6 KARL GUSTAV ABRAMSSON (s) replik.....	8
Anf. 7 LENNART BEIJER (v).....	9
Anf. 8 PER WESTERBERG (m) replik	10
Anf. 9 LENNART BEIJER (v) replik	11
Anf. 10 PER WESTERBERG (m) replik	11
Anf. 11 LENNART BEIJER (v) replik	12
Anf. 12 GÖRAN HÄGGLUND (kd).....	12
Anf. 13 LENNART BEIJER (v) replik	14
Anf. 14 GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	15
Anf. 15 LENNART BEIJER (v) replik	15
Anf. 16 GÖRAN HÄGGLUND (kd) replik	15
Anf. 17 RUNAR PATRIKSSON (fp)	16
Anf. 18 LENNART BEIJER (v) replik	18
Anf. 19 RUNAR PATRIKSSON (fp) replik	18
Anf. 20 LENNART BEIJER (v) replik	19
Anf. 21 RUNAR PATRIKSSON (fp) replik	19
Anf. 22 KARL GUSTAV ABRAMSSON (s) replik.....	19
Anf. 23 RUNAR PATRIKSSON (fp) replik	20
Anf. 24 KARL GUSTAV ABRAMSSON (s) replik.....	20
Anf. 25 RUNAR PATRIKSSON (fp) replik	20
Anf. 26 INGEGERD SAARINEN (mp).....	21
(Beslut fattades under 9 §.).....	21
6 § Vissa näringspolitiska frågor.....	21
Näringsutskottets betänkande 2001/02:NU12	21
Anf. 27 KARIN FALKMER (m)	21
Anf. 28 MIKAEL OSCARSSON (kd)	23
Anf. 29 ÅKE SANDSTRÖM (c).....	25
Anf. 30 YVONNE ÅNGSTRÖM (fp).....	27
Anf. 31 SYLVIA LINDGREN (s).....	28
Anf. 32 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik	31
Anf. 33 SYLVIA LINDGREN (s) replik	31
Anf. 34 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik	32
Anf. 35 SYLVIA LINDGREN (s) replik	32
Anf. 36 ÅKE SANDSTRÖM (c) replik	33

Anf. 37 SYLVIA LINDGREN (s) replik	33
Anf. 38 ÅKE SANDSTRÖM (c) replik	33
Anf. 39 SYLVIA LINDGREN (s) replik	33
Anf. 40 YVONNE ÅNGSTRÖM (fp) replik	34
Anf. 41 SYLVIA LINDGREN (s) replik	34
Anf. 42 YVONNE ÅNGSTRÖM (fp) replik	34
Anf. 43 SYLVIA LINDGREN (s) replik	35
Anf. 44 KARIN FALKMER (m) replik	35
Anf. 45 SYLVIA LINDGREN (s) replik	36
Anf. 46 KARIN FALKMER (m) replik	36
Anf. 47 SYLVIA LINDGREN (s) replik	37
Anf. 48 LENNART BEIJER (v)	37
Anf. 49 KARIN FALKMER (m) replik	39
Anf. 50 LENNART BEIJER (v) replik	39
Anf. 51 KARIN FALKMER (m) replik	40
Anf. 52 LENNART BEIJER (v) replik	40
Anf. 53 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik.....	41
Anf. 54 LENNART BEIJER (v) replik	41
Anf. 55 MIKAEL OSCARSSON (kd) replik.....	41
Anf. 56 LENNART BEIJER (v) replik	42
Anf. 57 YVONNE ÅNGSTRÖM (fp) replik	42
Anf. 58 LENNART BEIJER (v) replik	42
Anf. 59 YVONNE ÅNGSTRÖM (fp) replik	43
Anf. 60 LENNART BEIJER (v) replik	43
Anf. 61 INGEGERD SAARINEN (mp)	43
(Beslut fattades under 9 §.)	44
7 § Utveckling av nya bilmotorer och alternativa drivmedel.....	44
Näringsutskottets betänkande 2001/02:NU14.....	44
Anf. 62 OLA KARLSSON (m).....	44
Anf. 63 LENNART BEIJER (v)	44
Anf. 64 INGER STRÖMBOM (kd).....	45
Anf. 65 ÅKE SANDSTRÖM (c)	45
Anf. 66 RUNAR PATRIKSSON (fp).....	45
Anf. 67 INGEGERD SAARINEN (mp)	45
Anf. 68 CHRISTINA PETTERSSON (s)	47
Anf. 69 LENNART BEIJER (v)	48
Anf. 70 INGEGERD SAARINEN (mp)	48
(Beslut fattades under 9 §.)	48
8 § Proviantering med obeskattade varor för försäljning ombord på färjelinjer mellan Sverige och Norge.....	48
Skatteutskottets betänkande 2001/02:SkU22	48
(Beslut fattades under 9 §.)	48
9 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	48
NU13 Statliga företag	48
NU12 Vissa näringspolitiska frågor	49
NU14 Utveckling av nya bilmotorer och alternativa drivmedel	51

SkU22 Proviantering med obeskattade varor för försäljning ombord på färjelinjer mellan Sverige och Norge.....	51
10 § Anmälan om interpellationer.....	52
11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	55
12 § Kammaren åtskildes kl. 12.39.....	56

Prot. 2001/02:103
26 april

Prot. 2001/02:103
26 april

Elanders Gotab, Stockholm 2002